

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Emphytevsis Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

Quibus ex causis solet Summus Pontifex derogare iuri patronatus.

An favore Ecclesiæ in dubio pro caducitate iudicandum sit in emphyteusi Ecclesiastica.

Summus Pontifex non solet concedere derogationes iuris patronatus, nisi ex causis vgentissimis, quæ sunt plures, quarum

1 Prima est quoties beneficium iuris patronatus vacat in Curia, nam tunc Papa consuevit derogare cap. 2. de præbend. lib. 6. tradit. Stafil. de lit. grat. & iustit. fol. 54. col. 1. Mandosius in tractatu de signat. grat. in verbo derogationes iuris patronatus Sarnen. de trien. possession. quæst. 31. num. 19. quod non procedit in iure patronat. Regum, Ducum, Marchionum, siue aliorum Principum, vt dictum est in præcedenti cap. Couarr. practicar. quæst. cap. 36. num. 4. quamvis Parisius in loco proximè citando dicat illud procedere in praxi quo ad Reges tantum.

2 Secunda causa quoties ius patronatus est mixtum Clericorum, & Laicorum, quia tunc derogatio conceditur in totum Mandosius vbi sup. col. 2. in fine, & ita communiter est receptum, & in praxi seruatur.

3 Tertia causa quando ius patronatus competit ex priuilegio præscriptionis, aut consuetudine, nam tunc de facili derogatur in totum, cum & absque derogatione receptum sit valere collationem Cassad. decif. 4. & dec. ult. de iure patronatus, & decif. 4. de probat. & est communis opinio. Teste Lambertino de iure patronat. lib. 2. par. 3. quæst. 9. articul. 25. & q. 8. ar. 3.

4 Quarta causa quoties beneficium erat apud Curiam Romanam litigiosum Cassad. dec. 3. vt lite pendente Sarnen. in regula de impetrant. benef. per obit. fam. Card. q. 8. n. 7. Couarr. vbi sup. num. 7. & 8.

5 Quinta causa est, ex qua solet derogare iuri patronatus laicorum ex aliquo favore pro duabus tertijs Mandos. vbi supra col. 3.

6 Sexta causa est quando quis fuit à medietate patronorum præsentatus, nam tunc derogatur pro alia medietate, & ita communiter, & in praxi seruatur, & hæc est magis frequens derogatio, & per eam multæ lites tolluntur, & celeriter beneficio prouidetur.

7 Septima quando orator est vnus ex patronis, tunc conceditur derogatio Mandos. vbi supra colum. 3. vers. quæro.

8 Octaua causa est in retentione beneficiorum, in fauorem promitti ad Episcopatum, & sic mentio beneficiorum est iuris patronatus, & sciendum est, quod quando beneficium confertur cum clausula, dummodo accedat patronorum consensus requiritur expressus consensus, & non sufficit tacitus inductus ex lapsu quatuor mensium, & in tali derogatione in praxi solet seruari, vt dicatur pro hac vice tantum. Cou. d. c. 36. & si dictum sit, & narratum beneficium esse de iure patronatus, vt obtineatur derogatio debet is, qui obtinuit probare dictum beneficium esse iur. patr. alias impetratio est nulla teste Put. dec. 120. lib. 2. Rot. Rom. vide de his omnibus latè Flam. Paris. de resig. benef. lib. 2. q. 4. n. 43. vsque ad finem, & Rebus. in sua praxi beneficiaria in 3. p. signaturæ in vers. nec non iuris patronatus.

PRAXIS EMPHYTEVSIS ECCLESIAE.

RESOLVTIO CLVII.

- 1 Ecclesiæ favore non præsumitur pro caducitate in emphyteusi ecclesiastica.
- 2 Pœna caducitatis quæ non venit ex natura contractus, sed ex pacto ab ecclesia non exigitur.
- 3 Pœna caducitatis contra minorem an exigatur ab Eccl.

Aloys. Ricc. Praxis, Pars I II.

An in dubio quando agitur de caducitate iudicandum sit pro Ecclesia, vt præsumatur caducitas in eius fauorem, dicendum quod Ecclesia debet esse benigna, & non debet esse facilis in pœnis, vel caducitatibus exigendis Soc. consil. 99. vel 66. libro 3. & in dubio contra Ecclesiam circa pœnam commissi esse iudicandum Barlat. consil. 181. nu. 408. lib. 2. tradit post alios Clarus in §. emphyteusis quæst. 8. versicul. sed quis. Notandum est etiam, quod pœna caducitatis, quæ non venit ex natura contractus, sed ex pacto, dicitur pœna conuentionalis, quam Ecclesia non potest exigere, nisi quatenus cum interesse concurrat, vt fuit decifum in Rota Roman. Card. Seraph. decif. 794. iuxta notat. per Hostien. & alios Ecclesiam non exigere pœnam conuentionalem ultra interesse fuit etiam decif. in eadem Rot. vt refert Seraph. decif. 313. quod pœna caducitatis contra minorem ab Ecclesia non exigitur, maxime si eius conditio non sit effecta deterior, & idem si bona alienata ante acceptatam ab Ecclesia caducitatem sint recuperata, de quo alibi Deo dante dicemus.

RESOLVT. CLVIII.

- 1 Emphyteusis Ecclesiastica an censeatur perpetua, vel temporalis.
- 2 Emphyteusis si probetur præscriptione, quo pacto præsumatur contracta.

Emphyteusis Ecclesiastica, an præsumatur perpetua, vel temporalis si nihil est expressum.

Queritur an in dubio emphyteusis Ecclesiastica præsumatur perpetua, vel temporalis. Dicendum primo recurrendum esse ad consuetudinem concedentis: nam si erat solitus concedere in tertiam generationem, vel in perpetuum, sic præsumitur concessio arg. l. vel vniuersorum ff. de pig. action. & l. si tertius §. rectè, & ibi Bar. de aqua plu. arc. gloss. in l. penul. C. de fideius.

Secundo si de consuetudine concedentis neque regionis apparet, vel si consuetudo non sit constans, sed varia distinguendum est, aut emphyteusis conceditur à priuato, aut ab Ecclesia, priore casu præsumitur perpetua, quia talis est eius natura, vt in perpetuum porrigatur Bald. & Angel. in l. 1. in principio, si ager vectigal. vel emphy. pet. idem Ang. in §. emphyteusim in authen. de non alien. Rom. in l. etiam filij num. 15. ff. solut. matrim. Alex. in l. qui in aliena in princip. n. 14. de acquir. hæred. qui ad hoc proposuit adducit §. adeo instit. de locat. & d. l. 1. in principio. si ager vectig. posteriore autem casu quando emphyteusis conceditur ab Ecclesia non præsumitur perpetua, sed intelligitur vsque ad tertiam generationem, quia hæc est eius propria natura §. emphyteusim in auth. de non alien. & ita intelligit Bal. in l. 2. de iure emphyt. vbi queritur in specie si ex præscriptione probetur emphyteusis, quo pacto præsumatur esse contracta? & respondet, quod emphyteusis Ecclesiæ in dubio præsumitur contracta vsque ad tertiam generationem per d. §. emphyteusim, qui tamen subiungit, nisi aliud probetur; tunc enim præsumitur inquit in perpetuum, sed aliud est, quod probetur, aliud quod præsumatur, quia probatio præsumptionem excludit l. cum de indebito ff. de probat. sed in priuato inquit Bal. semper in perpetuum præsumitur, quia natura emphyteusis est, quod sit perpetua, & supradictam conclusionem alios referens, tra-

dit singulariter Mantic. de tac. & ambig. lib. 12. tit. 15. num. 15.

RESOLVT. CLIX.

- 1 *Emphyteusis Ecclesiastica si peruenit ad aliam Ecclesiam, an possit per Ecclesiam directam Dominam reuocari.*
- 2 *Emphyteusis an transeat in monasterium per ingressum emphyteute.*
- 3 *Intellectus §. 1. in auth. de alien. & emphyt.*
- 4 *Statutum in fauorem Ecclesie particularis non est locale, sed generale omnibus Ecclesijs.*
- 5 *Emphyteusis Ecclesiastica si transeat ad aliam Ecclesiam per ingressum religionis potest Ecclesia Domina directam illam reuocare infra triennium post professionem, non post mortem.*

De emphyteusi Ecclesiastica, quæ peruenit ad aliam Ecclesiam, an possit per Ecclesiam directam reuocari.

Quaritur si emphyteusis Ecclesiastica perueniat ad aliam Ecclesiam, puta quia emphyteuta ingressus est monasterium, an possit Ecclesia directam Domina illam ad se reuocare.

Ista quæstio est difficilis pro resolutione præmitto, quod quæstio est ardua inter DD. an emphyteusis transeat in monasterium, Ias. in l. 2. num. 200. C. de iur. emph. dicit communem opinionem esse, quod si sit emphyteusis priuati, transit ad Ecclesiam, si uero sit Ecclesiæ, tunc est in eius facultate illam ad se reuocare, alias remanebit penes Ecclesiam, ut est casus in §. 1. in auth. de alien. & emphyt. Alij tenent indistincte quod emphyteusis, siue priuati, siue Ecclesiæ si non est concessa pro quibuscunque hæredibus ita ut transeat ad extraneos, non transit in monasterium, quia efficere ut deterior conditio Domini, ex quo nunquam esset spes caducitatis ob lineam finitam, & hæc etiam communem opinionem in emphyteusi priuati dicit Clar. post Paris. quem allegat d. c. in præsentia, n. 196. de locat. vel saltem, inquit ipse Clar. dicendum est, quod in omnem casum Ecclesia tenebitur illam vendere infra annum alteri priuato, & ita seruari de consuetudine allegans Specul. in tit. de locato, §. nunc aliqua, q. 117. tradit Clar. in §. emphyteusis, q. 33. sed quomodocunque transeat ad Ecclesiam quæritur an possit Ecclesia directam Domina illam ad se reuocare text. in d. §. 1. de alien. & emphy. videtur Clarus, quod si Ecclesia directaria intra biennium declarauerit nolle aliam Ecclesiam habere pro emphyteuta id poterit, secus si non reuocauerit, quia tunc remanebit penes secundam Ecclesiam, & ita communiter tenetur, ut dicunt Bal. Salice. Fulgos. Ias. in auth. ingressi C. de sacrosanct. Eccles. Felin. in c. in præsentia, num. 49. de locationibus post Abb. ibi, & Specul. in d. §. nunc aliqua vers. 120. & ibi Io. Andr. & in specie Bal. in auth. nisi rogati, C. ad Trebell. & est communis, nihilominus contra text. in d. §. 1. ut non simpliciter procedat tenet Jacob. de Beluis, ibi, qui dicit illum textum procedere, quando emphyteusis transit ad Ecclesiam titulo singulari, ut tunc possit reuocari, secus si titul. vniuersali, quando Ecclesia ex testamento succederet laico, quia multa transeunt cum vniuersitate, quæ transire nequeunt titulo singulari, l. quidam, ff. de acquir. rerum dom. in l. in modicis, ff. de contr. empt. sequitur Dec. in d. auth. ingressi, sed id non videtur subsistere, quia in d. §. 1. ponitur verbum, quod est adaptabile ad omnes titulos vniuersales, & particulares, & supra dicti Doctores ponunt exemplum in ingrediente in monasterium, qui transfert omnia sua, & in specie

Bald. in auth. nisi rogati num. 13. C. ad Trebell. inquit quomodo potest esse, quod peruenit ad aliam Ecclesiam, respondeo per ingressum monasterij, vel quia filius monachus succedit patri in emphyteusi, & hoc tenet Bart. ff. de damno infecto, l. si finita, §. in qua, sed Innocent. tenet contrarium in d. cap. in præsentia scilicet, quod per monasterium possideatur, donec Monachus uiuat. Sed non respondent Doctores d. §. 1. de alien. & emphyt. sed responderi potest, quod ille §. loquitur de Ecclesijs Constantinopolitanis, de quibus loquitur tota prima pars illius tit. & sic ille §. est localis.

4 Sed hæc responsio non placet; nam quicquid statuitur in fauorem Ecclesie, intelligitur esse ius generale, nisi contrarium inueniatur expressum, ut in auth. de non alienan. §. hæc ergo, dictum autem Innoc. non potest habere locum, si Ecclesia Domina non recognoscit ab alia, vel vult retractare, vel post biennium. Hactenus Bald. cuius verba volui referre, tanquam notabilia, & magnæ authoritatis alij dicunt quod d. §. procedit, quando emphyteusis peruenit ad Ecclesiam, vel fiscum de facto, non de iure, dum dicit quod Ecclesia potest vendicare, & sic præsupponit, quod non sit translatum dominium, nec computat ius retinendi, ita Corb. de caus. priuat. ob mort. ciuil. num. 8. post Ruin. quem allegat. in consil. 23. no. 35. vol. 5. & Imol. in c. ex parte 22. de feud. & hunc intellectum dat Corb. ad d. §. sed re vera iste intellectus non subsistit, quia si Ecclesia, vel fiscus rem emphyteuticam occupasset de facto, non de iure, Ecclesia quæ tacuit per biennium non posset excludi, & tamen per illum tex. excluditur, ut aduertit Card. Mantic. de tac. & ambig. lib. 2. tit. 30. num. 14. in illa quæstione, an possit Ecclesia reuocare a fisco, postquam in d. §. idem statuitur, quando peruenit ad fiscum, vel Ecclesiam, Socin. consil. 266. n. 33. l. 2. dicit magis communem opinionem esse, quod ille textus procedat, quando emphyteusis ecclesiastica publicatis bonis, de iure ad fiscum peruenit veluti, si in concessione conuenerit, ut ad hæredes etiam extraneos transeat, & ita etiam intelligit Ruin. consil. 117. n. 16. & consil. 155. num. 11. l. 2. lib. 1. quos refert, & sequitur Cardin. Mant. loco cit. nu. 15. & ex his apparet, quod ille text. loquitur, quando de iure ad Ecclesiam peruenit emphyteusis Ecclesiastica, ut Ecclesia directaria, habeat hoc priuilegium reuocandi intra triennium, est verum, ut Bart. in d. auth. ingressi tenet, quod etiam Dominus priuatus posset intra triennium reuocare per d. §. sed ut inquit Iason. ibi male dixit, quia ille textus loquitur quando directum dominium erat alterius Ecclesiæ, & sic est resoluta quæstio, quia hic est specialis fauor emphyteusis Ecclesiasticæ.

5 Et hanc opinionem, quod Ecclesia directam possit reuocare a monasterio latè defendit Bursat. consil. 199. & sequitur Peregr. consil. 94. num. 2. lib. 2. sed difficultas est, an istud biennium currat a die, quo emphyteuta proficitur, an uero a die, quo naturaliter moritur, tractat. Felin. in d. c. in præsentia, n. 49. in fine: verius mihi videtur, quod currat post professionem per text. in dict. §. 1. in verbo mox cum peruenit.

RESOLVT. CLX.

- 1 *Rusticus si negat rem Ecclesiæ esse emphyteuticam, cui incumbat onus probandi.*
- 2 *Rusticus si acceptet se esse emphyteutam Ecclesiæ, sed non pro toto territorio quid probandum.*
- 3 *Ecclesia an possit compellere emphyteutam ad ostendendum instrumentum concessionis.*

Cui

Cui incumbat onus probandi rem esse emphyteuticam Ecclesiae, vel emphyteutae neganti.

Solent saepe rustici nolentes soluere pensionem Ecclesiae pro re emphyteutica, negare rem esse talem, quare dubitatur quis teneatur probare rem esse emphyteuticam, & contra Ecclesiam facit praesumptio, quod quaelibet res praesumitur libera, nisi seruitus probetur l. alius, C. de seruit. est distinguendum, utrum agat Dominus, vel emphyteuta, nam si agat Dominus possessorio contra emphyteutam, qui aliquando soluit, ad soluendum pensionem tunc est Dominus in sua quasi possessione caput, quare relam de elect. Specul. de locato §. nunc aliqua, versic. 63. num. 80. si vero agat petitorio, ut eum expellat propter Canonem non solum tenetur ostendere bona, pro quibus agitur, & causam quare agat, alioquin reus debet absolui cap. primo, ut Ecclesiast. benefic. l. qui accusare C. de eden. & ita concludit Bal. in cap. 1. num. 2. de vassallo, qui contra constituit. Lothar. Rip. resp. 39. num. 8. vers. ego vero volum. 2. Menoch. consil. 301. num. 9. Mant. de tac. & ambig. lib. 22. tit. 20. num. 9. sed dubium est notabile, pone quod emphyteuta non negat se esse emphyteutam. Sed Dominus dixit pensionem sibi solui pro omnibus bonis, quae in illo loco emphyteuta possidet, cui credendum? Bal. in cap. 1. §. vassallus, si de feud. fuer. controversia, inter dom. & agnat. tenet omnia bona praesumi emphyteutica. Idem Socin. consil. 167. num. 2. lib. 2. Afflic. in cap. 1. §. sed illud de prohib. feud. alien. per Federic. nisi secundum Alber. in l. si certis annis C. de pact. haberet iustam causam ignorantiae, ut in haerede l. qui in alterius ff. de reg. iur. si tamen emphyteuta ostendisset aliqua bona esse emphyteutica, si Dominus dixit alia etiam esse emphyteuta tenetur ipse probare, cum auctori incumbat onus probandi Specul. in d. §. nunc aliqua versic. 60. & 62. numero 97. Bald. in cap. 1. num. 2. de vassal. qui contra constit. Lothar.

Verior tamen opinio est quando emphyteuta non potest ostendere pro quibus soluat pensionem ut ad coniecturas recurratur, si instrumenta non apparent, & etiam sint termini noti, & fama, & testes non adiunt, coniectura autem singularis est pretij quantitas, siue pensionis, consuetudo loci Ecclesiae, concedentis, mox regionis, valor prediorum, ita quod si possessiones magnae sint aestimationis, & pensio modica soluitur, non praesumitur emphyteuta pro omnibus bonis soluisse, sed eo modo, seu quantitate, pro qua possessione soluat aestimari debet reg. leg. cum hi §. modus ff. de transact. ita Specul. Alber. in locis citatis Bald. in dicit. cap. 1. de vassal. qui contra constit. Lothar. Afflic. in cap. 1. de concursu inter mascul. & fem. Bal. facit solemne consil. 109. libro 4. Debet tamen Ecclesiae saltem certa possessio designari tanquam specialiter obligata pro solutione pensionis, quae nec sit maior, nec deterius, nam si haeres tantummodo personaliter obligaretur ad soluendum pensionem non est cautum Ecclesiae in casu non solutionis per biennium, ut acquirat utile dominium, seu consolidetur utile cum directo vel si res alienatur sine consensu Ecclesiae ut notabiliter tradit Fulg. consil. 227. num. 1. in fin. & 2. quem refert, & sequitur Mant. loc. cit.

Sed an possit Ecclesia compellere emphyteutam, ad edendum instrumentum concessionis, & dicendum est quod sic cum sit commune ratione communis utilitatis l. prator ait §. 1. ff. de eden. Specul. dicit. §. nunc aliqua versic. 14. num. 168. idem tenet Bald. consil. 225. num. 1. versic. item tenetur lib. 1. quia Ecclesia aequiparatur fisco, cui ad fundandam intentionem instrumentum edi debet, nisi de crimine capitali agatur leg. 2.

§. Diuus Adrianus ff. de iure fisci, nos egimus q. particularem an Ecclesia debeant edere instrumentum, & haec notata sunt in praxi contra rusticos vexantes inique Ecclesiam.

RESOLVTIO CLXI.

1. *Emphyteusis Ecclesiastica deuoluta propter caducitatem, an virtute pacti praecedentis poterit affrancari.*
2. *Pactum de affrancando, an possit apponi ex intervallo post concessionem rei Ecclesiae in emphyteusim.*

De emphyteusi Ecclesiastica concessa cum pacto de affrancando, an possit affrancari si fuerit finita propter caducitatem.

Quæritur, an emphyteusis Ecclesiastica finita propter caducitatem possit affrancari stante pacto de affrancando.

Breuitur respondendo, quod aut pactum est appositum in eodem instrumento, & pactum expirat, quia est correlativum, & pars ipsius contractus, intelligitur enim tale pactum si emphyteuta possessionem soluerit, & obseruauerit contractum l. quæro §. inter locatorem ff. de locat. Salicet, in l. 2. num. 3. C. de iure emphyt. Cepoll. de Simulat. contractus praesumpt, 2. Felin. pulchrè consil. 25. Iaf. in l. 2. Mant. de tacit. & ambig. lib. 22. tit. 21. num. 55. ubi dicit ita fuisse determinatum in Rot. Rom. Aut. in instrumento separato, & tunc si emphyteuta cadit ab emphyteusi non cadit de pacto de affrancando, hæc est communis distinctio, de qua testatur Manet. de contract. libellario qu. 4. in princip. Thesau. q. 12. lib. 1. ubi tradit ita fuisse decisum in Senatu Pedemontano. Nihilominus, hæc procedunt in emphyteusi vera, secus in venditione, ut si quis venderet domum suam, & postea illam reciperet in emphyteusim ab emptore cum pacto de redimendo vique ad certum tempus, quia tunc licet admitteret emphyteusim, non tamen admitteret ius redimendi; quia hoc casu ius redimendi est pars venditionis, & refertur ad venditionem totius rei, & videtur ratio quia quando rem meam propriam concedo alicui in emphyteusim cum potestate affrancandi in eodem contractu, dico legem, quam volo rei meae, quia non adimpleta omnia corruunt, quando verbi gratia ab aliquo emphyteuta eidem concedo in eodem instrumento, vel alio, licet confessio, & potestas affrancandi sint vicinæ in executione; sunt tamen primæ in intentione, unde si vnum omitto, alterum remanet per l. si dominus ff. de seruitut. verb. præd. Cepoll. loco cit. & ita fuit decisum in consilio Neapolitano, ut testatur Vincent. de Franch. decis. 267. Idem tenet Manet. d. q. 4. num. ubi reprehendit Corbul. de causa priuationis ob non solutionem Canonis limit. 38. & Borguin. decisio, 16. & 37. idem Cardin. Mant. loco cit. num. 55. ubi dicit diuersum esse si hoc ius redimendi scriptum esset in instrumento venditionis separato ab instrumento iuris emphyteutici. Sed aduerte dum circa emphyteusim Ecclesiasticam quando actum sit in instrumento separato, & sumus in emphyteusi, non in venditione, quia tunc non videtur, quod tale pactum fieri possit in præiudicium Ecclesiae cui ex primo instrumento fuit ius quæsitum sine tali pacto, quare videntur necessarie solemnitates requisitæ in prima concessione quemadmodum res solita concedi sine solemnitate non potest concedi cum nouis pactis ut per DD. in cap. 2. de feud. & latè tradit Curt. de feudis par. 1. principali quæst. & diximus in quæst. feud.

RESO-

RESOLVTIO CLXII.

- 1 *Emphyteuta Ecclesiæ, an teneatur ad census si contractus est nullus.*
 2 *Fides adhibita bono viro excusat à pena.*

De emphyteuta Ecclesiæ, an teneatur ad census si contractus est nullus ob defectum solemnitatum.

1 **Q**Varitur, an emphyteuta Ecclesiæ teneatur ad census, si contractus est nullus, ex quo sine debitis solemnitatibus, dicendum quod sic text. in §. si vero in auth. de non alien. vbi Angel. in princip. quem sequitur Ias. in l. 2. volum. 3. C. de iur. emphyt. Capic. in inuest. vers. Præl. Ecclesiarum conclus. 24. Vinc. de Franc. decis. 296. qui refert Ceual. decis. 46. declarat Vincent. ut non teneatur ad census emphyteuta, quando fuit ei dictum à concedente, quod habeat facultatem concedendi sine assensu Apostolico, & fuit concedens bonus vir cui poterat credere; habes glos. in l. à Titio ff. de condit. & demonstrat. quem sequitur Alex. conf. 173. col. 3. volum. 2. Ias. in l. 2. ff. de eo per quem Curt. in tractat. feud. in 7. q. 2. par. princip. in fin.

Neque videbatur obflare, quod contra Ecclesiam hoc non videtur posse opponi, sed tantum contra Episcopum, vel Rectorem quia id procederet, quando prælatus esset soluendo, alias Ecclesia teneretur prælato non existente soluendo etiam ex contractu nullo, ut dicunt gl. Cyn. & DD. in auth. qui res C. de sacrosanct. Eccles. sed de hoc infra latius dicemus in qu. quia est valde dubium.

RESOLVT. CLXIII.

- 1 *Emphyteusis Ecclesiastica si sit concessa pro se, & persona nominanda, si non nominetur an hæres possit nominare.*
 2 *Declaratio voluntatis defuncti ad heredem non transmittitur regulariter.*
 3 *Decima recepta pro se, & persona nominanda si non nominetur an transeat ad illum quem hæres nominabit.*
 4 *Fendum concessum cum potestate nominandi successorem, si non nominetur an transibit ad illum, quem hæres nominabit.*
 5 *Declaratio voluntatis defuncti transmittitur ad heredem quando agitur de damno alicuius.*
 6 *Incertitudo de iure Canonico venit certificanda arbitrio boni viri, & quando id procedat.*

An emphyteusis Ecclesiastica concessa pro se, & persona nominanda, si non nominetur; possit hæres nominare.

1 **G**los. in l. inter stipulantem §. 1. ff. de verbo obl. in verb. Pomponius tenet quod non, quam multi sequuntur, quia non potest hæres esse certus de mente, & voluntate defuncti, solus Deus secretum animi nouit, & est eorum scrutator, & ita dicunt Canonistæ in cap. nouit ille, qui ignorat de iudicijs Barbat. conf. 53. volum. 3. Felin. in cap. 2. de libelli oblatione, & in cap. qualiter, & quando volum. 2. de accus. Dec. in cap. cum venissent de iudic. & in l. heredem ff. de reg. iur. Corn. in l. edita. C. de eden. & ibi Cagnol. qui testatur de communi supradicti communiter tenent libellum obscurum non posse ab heredem declarari Soc. lun. conf. 191. volum. 5. latissime loquens in decimis receptis pro se, & persona nominanda. Item facit quod concessio cum facultate nominandi cohereret personæ emphyteutæ, & est potestativa si voluisset nominare successorem, & conditio potestativa non transmittitur ad heredem l. qui Romæ §. Au-

gurius ff. de verbor. obligat. Bald. in cap. significauit de rescrip. & in cap. ad nostram de iureiur. & hanc opinionem in pseudo concessio cum potestate nominandi successorem late defendit Frecc. de subsecul. lib. 2. quæst. 44. sequitur etiam Cardin. Mantica. in materia ambigua stipulationis, ut non transeat declaratio ad heredem in libro 14. titul. 29. numero 18. de tacit. & ambig. conuent. Contrariam opinionem tenet Ias. in dict. leg. inter stipulantem §. 1. & Dec. in leg. acta num. 50. de trans. & Lancellotti. Dec. in l. si quis à filio §. 1. ff. de leg. 1. per text. in dict. l. si quis à filio §. si quis plures, vbi si non apparet de quo testator senserit hæres eligit, & per illum text. not. Dec. in l. gerit ff. de acquirend. hered. quod de voluntate defuncti standum est declarationi hæredis, qui melius nouit eius voluntatem, quia regulariter hæres est eiusdem potestatis sicut defunctus dict. l. heredem, & factum hæredis reputatur factum defuncti Ang. conf. 285. & hanc opinionem tenet Berling. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquirend. possess. sed Cagnol. in d. l. edita num. 161. dicit non esse recedendum à communi opinione, ac contrariis respondet, sed pro opinione Ias. videtur facere doctrina Bart. in d. §. si quis plures, vbi dicit quod permittitur heredem declaratio voluntatis defuncti quando nemo per hoc posset damnificari; fecus si aliquis damnificaretur. Et in casu nostro videtur quod Ecclesia nullum damnum sentiret, siue declararet emphyteuta, siue hæres cum iam concesserit etiam pro persona nominanda. Item videtur facere in casu nostro, quod quicquid sit de iure Canonico incertitudo certificanda est ad arbitrium boni viri ex illo solemniter dicto Archid. in cap. sunt nonnulli 1. quæst. 1. quem DD. communiter sequuntur ut per Felin. in cap. 1. de pactis, & clarum est quæstiones emphyteusis Ecclesiæ terminandas esse secundum sacros Canones iux. not. in cap. 1. de operis notii nunciat. & in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ de constit.

Verum his non obstantibus non est recedendum à communi opinione, quod talis nominatio non transmittatur ad heredem. Non obstat doctrina Bartol. in d. §. si quis plures, quia hic non agitur de lucro, sed de damno Ecclesiæ virando, ad quam ipso iure per lineam finitum reuertitur emphyteusis non facta nominatione Bartol. enim ponit exemplum in legato plurium seruorum, quorum nomine declarauit testator, & testator senserat de certo, & dubium erat de quo iux. d. §. si quis plures, vnde dicit ipse declaratio obscuri libelli porrecti per defunctum non transit ad heredem, quia posset reo inferri præiudicium, forte enim declararet hæres, aliquid quo reus defensionibus non fecit, quæ omnia cessant in casu nostro, cum non appareat de aliqua voluntate saltem obscura defuncti, & agitur de damno Ecclesiæ euitando inris quasi ab ipsa leges eodem modo responderet ad doctrinam Archid. loquitur enim quando est facta dispositio saltem in genere maxime ad ipsas causas, ut si dicatur lego Titio, & non exprimat quid vel quantum tunc taxabitur arbit. boni viri; sed in casu nostro nulla est facta nominatio, nec in specie nec in genere, quin imo cum magna sit ratio, quæ pro religione facit l. sunt personæ ff. de relig. & sumpt. funer. præsumendum est defunctum noluisse nominare, ut saltem pro refrigerio animæ suæ emphyteusis reuerteretur ad Ecclesiam.

RESOLVT. CLXIV.

- 1 *An sit priuilegiata ut in ea succedatur in capita, & non in stirpes.*
 2 *Subingresso in locum patris an detur in pseudo num. 8.*
 3 *Subingresso in locum patris datur in fideicommissis.*
 4 *Sub-*

- 4 Subingresso in locum patris datur in emphyteusi priuata licet non detur in emphyteusi Ecclesiastica, num. 5.
- 6 Fictio proce dit tantum in casibus expressis.
- 7 Subingresso in emphyteusi Ecclesiastica non datur etiam si fuit data potestas nominandi extraneum.
- 8 Subingresso in locum patris datur in feudo paterno.

An in emphyteusi ecclesiastica succedatur in capita, vel in stirpes.

- 1 IN facti contingentia dicebam, quod quoties agitur de successione ascendentis, vel priuati ab intestato nepos ex fratre succedit vna cum patruo, §. 1. in authent. de hered. ab intestato auth. cessante.
- 2 C. de legitim. hered. item quia idem seruatur in feudo, cap. 1. de grad. succels. & valet argumentum de feudo ad emphyteusim DD. in l. etiam ff. solut. Matrim. Idem seruatur in fideicommissis iuxta glos. communiter receptam in l. cum ita in §. in fideicommissio ff. de legat. 2. & hanc opinionem in emphyteusi tenet Alex. in l. Gallus, §. quidam recte, ff. de liber. & Posth. Alciat. d. l. cum ita in d. §. in fideicommissio Card. Mantie. qui alios allegat de tacit. & ambig. conuent. lib. 2. tit. 18. & hæc opinio vera est in emphyteusi priuata, quia intelligitur pro heredibus concessa iuxta communem, & in hereditate datur ista representatio, sed difficultas est in emphyteusi ecclesiastica, quando est concessa pro filiis, & nepotibus absque qualitate hereditaria, quia tunc cum non sumus in successione hereditaria, quæ defertur ex dispositione hominis, sed in successione, quæ defertur ex dispositione legis scilicet iure contractus, & ex ordine si prius filius, quam Nepos, prius debet intelligi vocatus filius, quam Nepos. Bald. in d. §. in fideicommissio Cuman. ibi Alexand. conf. 129. numer. 4. lib. 1. Ruin. conf. 162. num. 11. libro primo Ludou. Bolog. conf. 48. lib. 3. facit quod cum emphyteusis ecclesiastica nullam habeat coniunctionem cum successione hereditaria non debet admitti huiusmodi representatio, quæ inducitur per fictionem legis, si quidem fictio locum non habet, nisi in casibus specialiter expressis iux. adnot. in l. cum heredes §. in ijs, & l. rem, quæ nobis, ff. de acquir. possels. & nullibi reperitur expressum, quod detur representatio, nisi quando agitur de hereditate ascendentis, vel patruus, auunculi, matertera, vel amita dicto §. 1. & seq. in authent. de hered. ab intestato, item facit text. in l. heredes mei, §. fin. ff. ad Trebell. vbi habetur, quod quando plures vocantur ordine successiuo, donec extat aliquis ex filiis nepos ex filio præmortuo non admittitur, & hanc opinionem in emphyteusi tenet Cuman. in d. l. cum ita, §. in fideicommissio in vtraque lect. in fin. de leg. 2. & sensu Paul. de Castr. in consil. 146. col. 2. lib. 2. ver. prefatum decretum, & secundum eum etiam copiose consuluit Alex. in conf. 129. lib. 5. & Ruin. in consil. 48. num. 5. & Gabr. conclus. 1. num. 34. & 35. de succels. ab intestato, lib. 2. eandem sententiam tenet Card. Mant. de tacit. & ambig. num. 18. dict. tit. 15. & secundum eam iudicauit Rot. Roman. vt in contractibus inter viuos stipulatio semper intelligatur facta pro se, filiis, & successoribus ordine successiuo, vt testatur Card. Seraph. decis. 89. Idem fuit decisum coram Card. Pamphil. die 6. Mart. 1595. in vna Romana domus non obstantibus allegatis Roland. conf. 68. lib. 1. & Gabr. conf. 76. lib. 1. hanc etiam tenet non obstante, quod in defectum generationis fuerit data facultas nominandi perionam extraneam: quia ex hoc non dicitur alterata natura emphyteusis Ecclesiæ, vt habetur in eius decisionibus manuscriptis.
- 7 Non obstant adducta in contrarium, & primo quod detur sub ingresso in successione priuati, quia patet

responsio, ex quo non agitur de successione hereditaria, non obstat, cap. 3. de grad. succels. quia loquitur de feudo paterno, in cuius successione filij fratris defuncti admittuntur cum patruo, quia feudum coheret hereditati aliter, quam emphyteusis ecclesiastica, quæ filiis vt filiis concessa fuit, vt responder Alex. conf. 129. lib. 5. ex notatis in cap. 1. an agnati, & per Bart. in l. vt ius iurandi §. si liberi ff. de oper. libert. Bart. loco cit. pulchrè, est igitur verior ista opinio secundum quam late scripsit omni honore dignus, & virtutibus ornatus D. Ioann. Maria Nouarius, a Patre V. I. D. Eminentiſſimo D. Ioanne Dominico Nouario non degenerans.

RESOLVTIO CLXV.

- 1 In ingresso emphyteusis licitum est aliquid dare pro intratura.
- 2 Intratura appellatur enarratura siue introgium, seu accapitum, num. 4.
- 3 Intratura non est de substantia contractus emphyteusis.

An pro intratura domino directo licitum sit aliquid accipere.

- 1 IN contractu emphyteutico licitum est dare domino aliquid pro ingresso in emphyteusi, & vulgus nostrum in Regno Neapolitano appellat pro enarratura, vt voluit Afflict. decis. 72. num. 4. & ex alijs tradit Hieronym. Ceuallos Practicar. opin. commun. contra comm. quæst. 551. Introgium appellat Thesau. in decis. Pedemont. 102. sub num. 1. Non tamen est de substantia contractus emphyteotici vt pro ingresso aliquid detur Bartol. in l. si mihi & Titio, ff. de verb. oblig. quem sequitur Rodoa. in tractat. de rebus Eccles. non alienan. tit. de significat. verb. alienam, cap. 22. num. 3. fol. 23. 24. Claper. in decis. fiscali causa 15. qu. 1. num. 35. vbi hoc plenè discuit vocans illam primam solutionem accapitum, quod dixit non esse de substantia, num. 7.

RESOLVT. CLXVI.

- 1 Ecclesia potest retinere pro se emphyteusim reuerſam ob lineam finitam, & n. 4.
- 2 Si velit alteri locare agnati admittuntur ad renouationem.
- 3 In conflictu opinionum est amplectenda ea, quæ fauorabilis est Ecclesiæ.
- 5 Agnati si eis negetur renouatio possunt adire superiorem per viam appellationis.

An Ecclesia possit pro se retinere emphyteusim ad se reuerſam.

- 1 ECClesia an pro se retinere possit emphyteusim ad se reuerſam propter lineam finitam repulsis agnatis petentibus renouationem, ista quæstio potest latissimè disputari ad partes propter contrarietates Doctorum diuersimodè sentientium ex his, quæ videre potes apud Rip. in leg. cum bona, ff. de priuileg. credit. Dec. consil. 131. qui loquitur etiam in feudo Rom. vbi Mand. in apostillis adducit nouem limitationes, consil. 22. Tu autem sequendo communem Doctorum conclusionem dicas, quod quando Ecclesia non vult alteri concedere, sed pro se retinere, quod possint, si autem vellet alteri locare, quod tunc agnati admittantur ad renouationem, ita dicit Petrus Benint. decisio. 29. & hanc partem ibi tenuisse Imol. in cap. penultim. de locat. Abbas in cap. bonæ de postulat. Prælat. Aret. in l. si mihi, & Titio. ff. de verb.

verb. obligat. Calcan. consil. 8. num. 18. & 45. Ripa in leg. 1. ff. de priuileg. cred. Staphil. de lit. gratia, & iustit. & Gozad. respondet, ad quos sufficiat remissio breuitatis gratia, & hac pars magis amplectenda videtur quæ fauorabilis Ecclesiæ in conflictu opinionum cap. fin. de re iudic. l. si partes iudicantis ff. eodem. Et etiam tuetur, & defendi potest sententia, ista. Quia sicut Ecclesia non posset agnatos non comprehensos in inuestitura cogere ad accipiendum inuestituram, pariter, & ipsa non debet cogi ad renouandum, quando vult pro se retinere, vt æqualitas seruetur, & hanc opinionem, quod Ecclesia possit pro se retinere, tenet Millis, in repert. super verbo Emphyteusi num. 13. vsque ad 14. Paret igitur commun. opin. esse quod Ecclesia potest retinere emphyteusim ad se reuerfam ob finitam generationem reuulsis agnatis, & descendentibus petentibus renouationem, idque minimè procedit si Ecclesia vellet Extraneo conferre, quia tunc si consanguineus emphyteuta petat à Prælato vt renouet inuestituram, & non faciat, infert ei iniuriam, & potest adire superiorem per viam appellationis, vt clarè dicit Bart. in l. ait prætor §. permittitur ff. de aqua quotid. Pan. d. cap. bonæ vbi Corf. in addit. in verbo renouationem octo limitationes adducit, secundum quod notat, & refert Villalob. inter comm. opin. lib. 5. vers. emphyteusis si finiatur ibique Emian. Musc. vers. emphyteusi finita allegat. Soc. sen. consil. 99. volum. 4. cum concordat, vt per Ias. in l. 2. vers. ex hac decis. C. de iur. emphyt. Soc. lun. consil. 79. num. 27. volum. 4. latissime Petrus Andreas declarando, & limitando inter communes opin. vers. si propter generationem, & hæc sufficiant breuitatis gratia pro communi relata; ceterum disputationis gratia, & studio contrarietatis aliquorum doctorum videas apud præfatos doctores. & Ruin. in consil. relatis per Bennint. d. decis. add. not. consil. Burf. consil. Rol. Rim. & alios.

RESOLVT. CLXVII.

- 1 Alienatio rerum Ecclesiæ facta in consanguineos est ipso iure nulla.
- 2 Episcopi solent esse cæci circa eorum consanguineos.
- 3 In feudario de nouo facta in consanguineos præsumitur facta in fraudem.
- 4 Enumerantur casus, quibus licitum est dare aliquid consanguineis.
- 5 Sola consanguinitas non inducit præsumptionem fraudis.

An in impetratione assensus Apostolici debeat exprimi quod ijs, in quos fit alienatio, sunt consanguinei.

Respondeo quod sic alienatio facta per Prælatum in consanguineos non præsumitur in utilitatem Ecclesiæ, sed ipsorum consanguineorum Auth. quibusenque, & ibi latè Bar. & Bald. C. de sacrosanct. Ecclesijs, & Doct. LXXXIX. dist. c. decenter facit gl. in cap. peruenit. 1. qu. 3. quæ dicit, quod Episcopi solent esse cæci circa nepotes, & alios consanguineos, & dicit Bal. in l. tutor petitus §. fi. de excus. tut. per illum tex. ibi colligi argumentum, quod Papa conferens beneficium consanguineis præsumitur fecisse ex affectione carnis, non ex reuelatione spiritus, vt dicit Archid. 12. qu. 11. cap. non licet per illum text. quod Prælatus mortaliter peccat si alienat. res Ecclesiæ in consanguineos, vt eos diuites faciat, & dicit Guid. Papæ in tract. suo de præsumpt. quod in feudatio de nouo facta consanguineo præsumitur facta in fraudem Ecclesiæ c. quisquis 12. quæst. 2. & eadem ratione idem esset in emphyteusi, quæ daretur pro modico censu, supradicta tamen sunt sanè intelligenda,

quia sola præsumptio affinitatis non videtur sufficiens, vt præsumatur fraudata Ecclesia sicut in simili dicimus in l. fin. ff. de his quibus vt indignis, & quod notat Bartol. in l. post contractum ff. de don. Nec obstat quod dicit Auth. quibuscumque modis inducat istam præsumptionem, quia loquitur in æconomio, non in prælato, qui quidem æconomus non habet ita pingue ius sicut prælatus, vt not. 5. quæst. 4. cap. 1. & ita respondet Abb. in consil. 41. in 3. colum. in primo volum. licet iudicio meo ille text. non patiat hanc interpretationem, sed quicquid sit in hac materia standum est dispositioni canonum, qui non prohibent talem alienationem cum debitis solemnitatibus, & ex legitima causa, & idè cessante fraude si seruantur debite solemnitates tenet alienatio facta per Prælatum, etiam in consanguineos vt sensu Bart. in dict. authent. quibuscumque, & consuluat Abb. in dict. consil. 41. & ante eum idem tenuit Feder. de Senis consil. 52. quidam Prælati imò potest, indistinctè prælatus dare de rebus Ecclesiæ consanguineis dummodo det Ecclesiæ tantundem de suo. Et satis est quod Ecclesia non deterioretur vt ibi dicit Abb. allegat text. in cap. si Episcopus 12. qu. 2. & potest dare Prælatus consanguineis pro elemosina dummodo sub hoc prætextu non fraudetur Ecclesia cap. non satis 86. distin. & est laudandus, qui in tali casu præferat suos extraneos vt ibi not. per Gemin. in dict. cap. quibus, & propterea executor testamenti ad distribuendum bona pauperibus potest eligere consanguineos suos pauperes, vt per Ioan. Andr. in addit. ad Spec. in titul. de Instrument. edit. §. nunc vero aliqua in addit. incipient. continuatur hic alia quæstio in fine, & per Anch. consil. 336. in his dubijs, licet Bald. in dict. leg. tutor petitus innuat contrarium: induco prædicta ad quæstionem, aliquis prælatus habebat fratrem suum, quem constituerat procuratorem ab exigendis redditibus beneficiorum suorum, iste frater emit multa bona, an præsumatur emisit de bonis Ecclesiæ? videbatur quod sic, quia si ipse Prælatus emisit præsumebatur de dictis bonis, & acquirebatur Ecclesiæ capitulo primo de pecul. clericor. capitulo inquirendum eodem titul. & facit quod not. Abb. in cap. cum sit generale in 3. colum. supra de for. compet. vbi dicit, quod isti prælati emittentes de bonis Ecclesiæ faciunt, vt instrumentum consistit in personam alicuius amici, vel consanguinei sui, vnde tali casu cognitio spectat ad Ecclesiam, contrarium in proposito casu est verius, quia sola consanguinitas non inducit præsumptionem fraudis, vt supra dixi, & ratio dicti cap. primi de pecul. cler. non militat in casu nostro, nam ideo præsumitur quod Prælatus emerit de bonis Ecclesiæ quia Prælatus licitè non possunt negotiari capitulo primo de Cleric. vel Monast. & quia ipsi sustentantur de bonis Ecclesiæ licitè, & ea possunt retinere vnde si emunt præsumuntur de illis.

RESOLVT. CLXVIII.

- 1 Qui diu rem aliquam possedit, vt emphyteuta, & canonem soluit, utique emphyteusim præsumitur habuisse.
- 2 Ad præsumendum titulum emphyteuticum requiritur tempus decem annorum vel triginta secundum aliquos.
- 3 In emphyteusi ecclesiastica præsumenda, requiritur tempus quadraginta annorum.
- 4 Cessat dicta præsumptio emphyteusis in ijs rebus, quæ non possunt dari in emphyteusim.
- 5 Qui per longum tempus soluendo recognouit alium, non potest dici præscripsisse Dominum.
- 6 Ex temporis diuturnitate, & diuturna præstatione non probatur titulus allegatus, quando præstatio fuit facta ex certa causa.

Emphy-

Emphyteusim præsumitur habuisse qui aliquam rem vti emphyteusim possidet, & canonem soluit.

1 Si quis diu rem aliquam possedit vti emphyteuta, & canonem soluit utique emphyteusim præsumitur habuisse: ita tenent glos. magna in fin. in l. 2. C. de iure emphyteut. Alex. in cons. 79. num. 4. lib. 1. Dec. in cons. 146. Anchar. in cons. 420. in fine Ruinus in cons. 10. num. 3. in cons. 63. num. 3. in cons. 155. n. 4. vol. 1. & in cons. 151. num. 5. vol. 4. Paris. in cons. 23. vol. 4. Cassad. in cons. 11. n. 84. Bald. in tract. de præscriptione. in 3. par. principali quæst. 10. Berous in quæst. 14. & Iulius Clarus in §. emphyteusis quæst. 1. versicul. sed pone quod.

2 Sed dubitatur, quod tempus requiritur ad presumendum hanc titulum emphyteusis, in hoc dubio alij dixerunt requiri, & sufficere cursum decem annorum ita Bald. in leg. 1. numero 15. C. de fidecommis. Salicet. in l. cum de in rem verso quæst. 6. ff. de vsur. & Crauett. in tract. de Antiquitat. tempor. in 1. particula tertie partis principalis numero 33. & num. 40. alij tulerunt requiri cursum triginta annorum ita Angel. in l. pretor. §. 1. ff. de edend. Alber. in l. 2. num. 10. C. de iure emphyteut. vbi Ias. numero 155. Ruin. cons. 151. num. 5. volum. 4. Berous quæst. 14. Cassan. in cons. 18. colum. 1. Paris. in cons. 23. num. 5. vol. 4. Bald. in tract. de præscript. in 3. par. principali quæst. 10. n. 35. Mascardus in tract. de prob. par. 1. in cons. 337. & hæc est recepta opinio.

Hæc conclusio non procedit in emphyteusi Ecclesiæ, in qua necessaria est presumptio quadraginta annorum Angel. in §. emphyteusim in Authen. de non alienand. aut permutand. rebus Ecclesiæ. Anch. in cons. 420. in fine Paris. in cons. 23. numero 5. volum. 4. & Menochius in tract. de presumptione. lib. 3. presumption. 108. n. 5.

4 Principalis conclusio declaratur primo non procedere in his rebus, quæ in emphyteusim dari non possunt, Ruin. in cons. 151. num. 14. vol. 4.

Secundo declaratur procedere quando quis cepit possidere tanquam emphyteuta, & de concessione non constat, nam tunc si per triginta annos rem possedit, & tanquam emphyteuta soluit præscribere, potuit, in hoc casu loquitur Bartol. in l. comperit. C. de præscript. 30. vel 40. annorum, ac etiam præsumitur quod res illa vti emphyteuta concessa fuerit ut supra in principio dictum fuit, sed non procedit quando apparet, quo titulo res ipsa ab initio concessa fuit, nam tunc in claris non est opus coniecturis, ita tenent Ruinus, Berous, Iulius Clarus, & Parisius, quos refert, & sequitur Iacobus Menochius in dict. presumption. 104.

Vides quid sit quando quis rem possedit vti emphyteuta, & quando constat de titulo, sed quando sumus in dubio, ut puta quando quis rem alienam tenuit, & pro ea simpliciter soluit per triginta annos, & ex qua causa soluerit, & ab initio tenuerit non apparet, & tunc solutio est, quod primo non potest prætereundum præscripsisse directum Dominium, quia soluendo recognouit alium dominum, sicut etiam contra creditorem non currit presumptio quamdiu ab eo recipit vsuras lege cum notissimi de præscript. 30. vel 40. annorum §. sed, & si quis, non potest prætereundum nec dicto casu præscripsisse utile Dominium tanquam emphyteuta, vel colonus ad longum tempus, quamuis istud allegetur, quia ut quis tanquam talis dicatur præscripsisse, est necesse quod soluerit ex dict. causa, & quod de hoc constet cap. si quis per triginta si de feud. controuers. inter dominum, & agnat. & istud expresse vult ibi Bald. in vers. 10. verb. quod possessio vbi ex illo textu notat, quod possessio debet esse conformis id est tanquam feudalis, & sic ex causa,

quia non debet plus operari præstatio quam stipulatio, quæ sine causa non habet effectum l. 2. §. circa ff. de doli except. secundo in hoc casu ex diuturnitate temporis, & ex præstatione diuturna non probatur titulus allegatus iuxta leg. cum de in rem verso ff. de vsur. quia illud etiam procedit quando præstatio facta fuit ex certa causa secundum Baldum in loco præallegato quod hoc modo loquitur textus in dict. l. cum de in rem verso, sic de verbo ad verbum concludit Ruin. in cons. 75. sub num. 4. in versiculo aliquando, & secundo vol. 1.

RESOLVTIO CIXIX.

- 1 Subrogatum sapit naturam eius in cuius locum subrogatur.
- 2 Cum subrogatur aliquid rei dotali, ipsum efficitur dotale.
- 3 Quod subrogatur rei suppositæ fideicommissio, assumit naturam fideicommissi.
- 4 Si res antiqua erat patrimonialis, illud quod subrogatur in locum rei prædictæ erit etiam patrimoniale.
- 5 Res emptæ ex pecunia feudi, vel emphyteusis, & in eius locum subrogata, efficitur feudalis, &c.

An si res Ecclesiæ vendatur, & in eius locum alia subrogetur, possit alienari absque solemnitatibus extraneant.

CVM Casus occurrisset respondi quod sic ex sequentibus: primo quia subrogatus sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur cum omnibus suis qualitatibus, ex tex. in leg. si eum §. qui iniuriam ff. si quis cautionibus, & ex leg. si donatæ res §. si sponfus ff. de dona. inter virum, & vxor. ex leg. si pater ff. de adimendis legatis, & ex leg. imperator §. si ff. de legat. 2. & l. si & rem & pretium ff. de petir. hæreditatis, & in l. 1. §. hæc actio, & ibi Bart. ff. si quis testamento liber esse iuss. fuerit, & l. res quæ ex dotali, & l. ita constante ff. de iure dotium, & l. filie Titia, & ibi Socin. ff. de conditionibus, & demonstrationibus, & l. si cum dotem §. fin. ff. soluto matrimonio, & l. ultim. §. & ut plenius de rei vxoria actione, & de subrogatione latissime agit Enerardus in suis topicis legalibus loco a subrogationibus fol. 650. in paruis, & infinita etiam Gomezius in §. fuerat a numero 7. institution. de actionibus Mol. libro 4. de Hispanorum primogenijs cap. 4. a nume. 24. cum sequentibus Mieres in eodem tractatu, prima par. q. 2. per totam Caldas. Pereyra in tract. de renouatione emphyteusis quæst. 2. num. 13. cum sequentibus Hieronymus de portales in tract. de consortio, & fideicommissio legali cap. 6. a nume. 20. & cap. 1. a num. 30. & isti alios infinitos allegant.

Qui omnes materiam tractant & concludunt, quod subrogatus succedit in locum eius primarium, & naturalem, in cuius locum subrogatur, & ex dictis iuribus constat, quod res subrogata in locum alterius indicatur, ut ipsa res, in cuius locum subrogatur, & si erat prima dotalis secunda efficitur dotalis, & si prima erat fideicommissi, aut maioratus secunda efficitur etiam de fideicommissio aut maioratu, & ita probat. Greg. in l. tit. 4. par. 6. Azeved. in l. 6. num. 6. tit. 7. lib. 5. Recopilat. & facit. l. 2. tit. 4. lib. 3. fori, quæ probat, quod si vendatur aliqua res mariti, aut vxoris, & ex pretio alia ematur ista secunda efficitur propria eius, cuius erat prima, quam sic praticari dicit Montal. ibi & Suarez in tit. de las. ganancias lim. 2. Palac. Rub. in Repeti. Rub. de donatione inter virum, & vxorem 63. num. 4. Matien. in l. 2. glos. 2. num. 4. tit. 9. lib. 7. Recopilation. igitur si res antiqua erat patrimonialis, res emptæ, & subrogata loco illius erit patri-

patrimonialis, & habebit locum retractus. Secundo facit auctoritas Luca de Penna in l. r. col. 3. C. de imponen. lucrativ. descript. lib. 10. & Matth. de Afflict. in c. 1. num. 8. & 9. de vasallo decrepitæ ætatis in vlt. par. 5. verb. novum par. 1. & Cassane in consuetudinibus Burgundiæ tit. desdroitz. paragr. 2. ver. & aq. estum a num. 7. itidem Boer. in consuetud. Bituricensibus tit. des costumes concernentes lex Mariages glos. 1. column. 2. qui omnes vno ore affirmant, quod res siue feudalis, aut emphyteuticaria, aut libera empta de pecunia alterius rei, feudis, vel emphyteuticis, vel patrimonij antiqui, & in eius locum subrogata, vel etiam habita ex permutatione rei antiquæ, iudicatur vt antiqua, & patrimonialis, & de trunco, & in ea succedunt omnes, qui in talibus patrimonij, aut feudis antiquis debent succedere, & non qui solum in bonis acquisitis succedunt, fundantur ex supra adductis, igitur ad propositum etiam res, de qua agimus subrogata in locum patrimonialis, & antiquæ erit patrimonialis, & antiqua & in ea locus erit retractui quemadmodum in vera patrimoniali.

Ex quibus hanc opinionem in propriis terminis tenuit Masuerius in sua praxi tit. de societate item nomina, & Arnaldus Ferronus in consuetudinibus Burdegalenfibus tit. de testament. 6. numero 6. & in tit. de retractio. 23. col. 1. quos sequitur Tiraquell. in tract. de vtroque retractu lib. 1. §. 32. glos. vltim. a num. 2. cum sequi. qui in rebus permutatis affirmat per plures Galliarum consuetudines hanc opinionem esse approbatam, & omnes allegant Bald. consil. 112. lib. 1. qui magis generaliter loquitur, & benefaciunt quæ Portoles in materia sui consortij inducti ex foro Aragoniæ, vbi sup. quas in terminis adducit loco supra citato.

RESOLVT. CLXX.

1. Actio ad rem immobilem non potest cedi ab Ecclesia absque assensu Apostolico.
2. Actiones, & obligationes eiusmodi censentur cuius sunt res, ad quas competunt.
3. Actio ad rem mobilem vsucapitur triennio, ad immobilem vero per viginti annos.
4. Habens mandatum transigendi, & componendi non potest actionem cedere, etiam si cedendo actionem plus consequeretur, quam transigendo.
5. Ecclesia cedere potest actionem ad rem mobilem, quæ seruando seruari non potest.
6. Dispositio quæ procedit in immobilibus non alienandis etiam procedit in mobilibus quæ seruando seruari possunt.
7. Quando electio competit Ecclesiæ ad fundum, vel pecuniam, & electio est debitoris, Ecclesia potest cedere actionem ad fundum, secus si electio esset Ecclesiæ.
8. Prohibitus alienare non potest facere actum, per quem sequitur alienatio.

Actio ad rem Ecclesiæ recuperandam an cedi possit absque assensu Apostolico.

AD propositum dubium Respondeo plures posse considerari casus.

1. Primus Casus erit quando actio ad rem immobilem competit, & tunc concludendum est Ecclesiam absque Sedis Apostolice assensu actionem cedere, seu distrahere non posse, quod lege, Ratione, & Authoritatibus quam plurimis comprobatur, ita namque voluit Accurs. in leg. 1. C. si aduers. transact. & in Authent. de non alienand. aut permutan. rebus Eccles. §. 1. in verbo numeranda Speculat. tit. de cels. Act. §. 1. vlt. sed nunquid Ecclesia Dyn. Bart.

& ceteri in l. potest ff. de auth. tut. Bart. in l. si sic §. vlt. ff. de leg. 1. vbi de communi testatur, & ibi Ang. in l. mouentium ff. de verborum significat. & in l. si conuenit la seconda in secundo not. ff. de pigno. at Bald. in Authent. hoc ius porrectum C. de Sacros. Eccles. in l. iubemus la seconda vbi etiam Salic. C. cod. tit. & in l. si ad resoluendum C. de Præd. Ecclesiarum Luc. de Pen. & Ioann. de Plat. in l. vlt. C. de vend. rebus Ciu. lib. 1. Io. de Plat. in l. 2. §. ad filiorum C. quando, & quibus 4. par. lib. 10. Petr. à Bellapert. in l. vltim. vers. item potest saluari. C. in quibus caus. integerr. restit. Angel. in §. hoc ergo in authen. de non alienand. aut permutan. rebus Eccles. Cast. in l. quam Tuberonis §. vlt. ff. de pecul. Rom. in l. si constante §. si bona n. 16. ff. de solut. matr. Alex. in l. restituta §. Pupillus ff. ad Trebell. l. as. in l. vlt. n. 122. C. de iure Emphy. Salic. & alij passim in l. 1. C. si aduers. transact. DD. in l. a Diuo Pio §. in venditione ff. de re iudic. & in l. 1. §. fuit quæsitum ff. ad Trebell. in §. neque in fine inlt. de Author. tutorum & Plot. in repetit. l. si quando n. 198. C. vnde vi Bart. consil. 50. incip. Filius, & consil. 70. num. 3. incip. Reuerendissime Domine lib. 1. Bald. consil. 247. Præmisso statuto lib. 1. consil. 349. & consil. 450. vol. 2. & consil. 423. Andreas lib. 3. Alex. consil. 116. sub n. 1. vers. modo sic inquires quod ista est communis opinio ab omnibus approbata consil. 125. Visis, & consideratis vbi pariter de communi testatur lib. 1. consil. 27. Attentis narratis & consil. 53. lib. 3. & consil. 31. num. 12. lib. 1. quod est repetitum consil. 3. lib. 4. Anchor. consil. 338. Vifa Copia n. 2. Bertr. consil. 245. ponitur in facto l. 1. Card. Flor. consil. 66. & consil. 72. Corn. consil. 188. circa hanc consultationem in fin. lib. 3. & consil. 236. num. 14. lib. 4. Soc. consil. 101. Visto testamento Antonij lib. 1. & consil. 175. lib. 2. Guid. Pap. consil. 52. Craueria consil. 98. n. 8. vol. 1. & respons. pro genere n. 198. & 421. & in Rub. de leg. 1. nu. 73. Port. Imolens consil. 198. n. 3. & Suar. alleg. 20. n. 7. inquires hanc esse communem conclusionem passim a scribentibus approbatam Tiraquell. alios allegans in tract. de vtroque retractu legal. in fin. n. 22. vbi testatur de communi Niol. ff. lib. 18. par. 2. cap. 6. reg. 1. Except. 34. Gomez de contrahibus cap. 10. col. 2. dicens hanc esse communem & c. 14. de restit. Ecclesiarum num. 14. vers. 4. extende Afflict. lib. 2. Feudorum de Feud. cognat. num. 49. Redoan. in tract. de alienat. rerum Ecclesiarum fol. 86. n. 15. Pinell. de Bon. mater. in rubr. p. 1. conclus. 12. num. 33. Berand. Vaf. de testam. pot. §. 10. sub num. 72. vers. quod autem diximus lib. 1. & Galeor. in sua Margarita cap. 4. n. 6. vbi id limitat quando Ecclesia cederet actionem fideiusiori ex necessitate, clarissimeque id probatur ne videamur solum auctoritat. niti in l. sed si pecunia §. si ius ff. de reb. eorum, & in l. si ad resoluendum C. de pred. Ecclesiarum.

Ratione demum probatur quando quidem Actiones, & obligationes eiusmodi censentur, cuius sunt tres, ad quas competunt l. 2. §. & harum, & ibi Ias. in l. not. ff. de verborum oblig. Bart. in l. 4. §. Cato ff. eodem & in l. Gracæ §. illud ff. de fideius. & probatur inlt. de vsucap. in princ. vers. & ideo restitutionem. 3. vbi actio realis vsucapitur triennio si competat ad rem mobilem, si verò ad immobilem per 20. annos si ergo res immobiles, ad quas actiones competant absque Sedis Apostolice Decreto alienari minime valent l. 1. & tot. tit. ff. de rebus eorum eodem modo, neque actio ad rem immobilem competens, quod de ipsa re immobili, vt & animaduertit Alex. consil. 27. Attentis narratis n. 6. lib. 3. nec quicquam refragatur communi huic conclusioni arguendo a minori ad Ecclesiam l. potest ff. de Author. tutorum vbi dicitur Ecclesiam posse suum debitorem delegare, & sic actionem cedere absque Sedis Apostolice Decreto, vbi etiam id adn. Accurs. quia licet ibi de minore sit sermo, & a simili

milli dicatur Ecclesiā posse suum Debitorem delegare, non propterea excluditur sedis Apostolicæ Decretum sicut nec in re minoris decretum prætoris, sed necessariō subintelligi debet presupponendo terminos habiles, arg. l. qui testamento ff. de testam. vel si hæc nostra responsio non satisfacit respondeas ex intentione Bar. in d. l. Potest, quod ibi Ecclesiā erat debitor alicuius rei mobilis quæ tunc poterat sine Sedis Apostolicæ Decreto alienari antequam emanasset constitutio l. lex, quæ tutores C. de Administratione tutorum, & sequenti, Casu dicemus ex quibus perfectæ remanet absolutus iste primus Casus non licere Ecclesiæ absq; assensu actionem ad rem immobilem competentem cedere, seu alienare: ampliatur id notabiliter etiam in habente mandatum transigendi, & componendi, qui non potest actionem cedere, etiam si cedendo actionem plus consequeretur quam transigendo, ita voluit Feder. conf. 177. relatus per addit. ad Alex. in l. transactionis C. de Transact.

Secundus casus est quando Ecclesiā cedit, seu distrahit actionem ad rem mobilem competentem, quo casu distingui oportet, quod aut huiusmodi actio competit ad rem mobilem, quæ seruando seruari minime possit, & tunc talem valet actionem distrahere, quemadmodum & ipsam rem possit: ita sentit Bar. d. lege non potest, & d. l. Mouentium, & conf. 70. 10 princ. incip. Reuerendissime Domine libro 1. Guglielm. Redoan. de alienat. rerum fol. 86. num. 15. senseruntque alij scribentes omnes supra in primo Casu relati. Aut verò actio competit ad res mobiles, quæ tamen possint seruando seruari; & tunc temporis antiqui dispositione omissa ex noua Constantini Imperatoris constitutione in l. lex quæ tutores C. de administrat. tut. concludendum est, vt in primo casu, non posse talem actionem a minore absque iudicis Sedis Apostolicæ Decreto distrahi pro quo facit, gloss. in l. 3. C. de in lit. iur. Bar. d. l. non potest, & in l. si conuenerit in secundo notab. ff. de Pignor. act. Alex. in l. a Diuo Pio §. in venditione ff. de re iudic. & in l. restituta §. Pupillus ff. ad Trebell. Arius Pinell. in l. 1. par. 2. num. 43. C. de bon. maternis. Fernand. Vafq. & ceteri quam plures supra relati in primo Casu si non expressim, saltem tacite, & virtualiter.

Cuius decisionis ea est ratio, quia id quod dispositum est in mobilibus per orationem Diui Seueri, quæ Alienationes Ecclesijs prohibet, habet etiam locum in mobilibus, quæ seruando seruari possunt, vt rectè visum est Constantino in d. l. lex quæ tutores, & diximus supra latius in prefat. n. 15.

Tertius Casus, & vltimus est quando Ecclesiæ competit Actio ad fundum, vel ad pecuniam alternatiuè, & sic tam ad mobile quam ad immobile, quo casu ex intentione Bar. & aliorum, dicendum est inspiciendum esse finem, nam si Ecclesiæ debitor soluat pecuniam, valet cessio, si vero soluat predium non valet tanquam facta solutio de re immobili, quæ alienari non potest, ita resoluit Bar. quem sequuntur Alberic. & ceteri in leg. si sic legatum §. vlt. per text. illum ibi proinde ff. de leg. 1. Aret. in l. 1. C. si aduers. transact. Bart. in l. si ex legati causa num. 6. ff. de verborum obligat. Alexand. in l. a Diuo Pio §. in venditione in fine primi notab. ff. de re iudic. Doctissimè Cardinalis Alban. in lucubrationibus in Bar. ad d. l. si sic legatum §. vlt. Bar. conf. 70. Reuer. Domine lib. 1. Alex. conf. 126. visis, & consideratis in fine lib. 1. & conf. 53. lib. 5. Turzan. in suis communibus opinionibus opin. 22.

Pro quod est optimus verborum contextus in lege erit ff. de fundo dot. quem allegauit Tiraquel. dict. Tractat. de vtroque Retractu in 1. par. Retract. Conuent. in fine n. 22. qui innumeros adducit firmantes, quod finis inspicere debet, qui qualis res sit demonstrat.

l. sed & si quid §. 1. ff. de usufruct. c. fraternitatis §. vlt. extra de frig. & malefic. Speculat. titu. de fructibus, & interesse §. scias igitur vers. sed quid si habeo, quod tamen intelligas quando electio esset debitoris, vt videtur intelligere Bar. & alij præcitari in d. §. vlt. secus verò si electio esset ipsius Ecclesiæ, quia non posset tunc Ecclesiā cedere, ac si ipsa Actio ad immobilem competeret, nam cum in eius stet Arbitrio electio; non videtur dictæ electioni posse renunciare, aut cedere absque Sedis Apostolicæ Decreto l. sed si pecunia §. si ius ff. de rebus eorum, & ita perfectè absolutam habes totam hanc alienationis seu cessionis Actionis materiam ad huc a nemine tam clarè distinctam.

Iple verò licet neminem de hoc vltimo Casu dubitantem reperiim; cogitaueram tamen an posset in dubium reuocari ex communi Doctorum Regula, quæ habet, quod prohibitus alienare sicut non potest immediate alienare: ita nec etiā potest facere actum, per quem sequi possit alienatio gloss. notab. in l. item quia ff. de Pact. in leg. Codicillis §. Matre, vbi Bart. ff. de l. 2. & in l. si ita quis §. ea l. ff. de verb. obligat. de qua in pulchro proposito meminit Bald. in leg. ea lege, quest. 8. C. de condit. ob causam. Imol. in d. lege si ita quis §. ea lege, & 1. cap. in præsentia extra de probat. Alex. in l. si finita §. si de vestigalibus ff. de damn. infect. Dec. conf. 445. num. 27. in casu conf. 475. nu. 41. in causa conf. 479. nu. 4. in controuersia, vbi loquitur in proprijs Ecclesiarum terminis, & consilio 502. n. 3. ex duobus. Ferret. conf. 102. n. 15. Natta. conf. 170. num. 11. dicens gloss. in d. §. ea lege, vbique approbatam esse Ruin. conf. 23. colu. 10. in fine lib. 1. Cephal. conf. 53. n. 14. lib. 1. & Blanch. de comprom. fac. inter coniunct. q. 4. sub nu. 28. & pro hoc videtur facere tex. l. 1. C. de fundo dot. cuius dicti ea potuit esse ratio.

Quia melius est Ecclesiarum iura intacta seruari, quam post causam vulneratam remedium querere l. vult. C. in quibus caus. rest. integr. non est necesse, quam rationem vultra Dec. in præcitatis locis reddit etiam Blanch. d. quest. 4. sub n. 28. ex quo sequitur contra omnes scribentes concludendum fore, non licere Ecclesiæ Actionem sibi alternatiuè competentem videlicet ad fundum, vel pecuniam absque iudicis autoritate cedere, aut alienare cum ex tali cessione sequi possit alienatio, quæ dicitur Ecclesiæ prohibita per supradicta, vtilius etenim est a principio occurrere, quam postea sequuta alienatione providere arg. d. l. vltim.

RESOLVTIO CLXXI.

- 1 In feudalibus clericus subijcitur iurisdictioni domini feudi.
- 2 Laico non competit regulariter ius inuestiendi in beneficio.
- 3 Ex persona quæ inuestit, arguitur natura rei inuestite, & collate.
- 4 In cognoscendo Patronatu laicali, vel Ecclesiastico inspicitur præsentans, & bona.

An in Alienatione bonorum Ecclesiasticorum, quorum inuestitura spectat ad principem temporalem requiratur Assensus Apostolicus, & Principis prædicti.

Vbitandi ratio, quod de necessitate requiratur etiam Assensus Principis faciebat primo, nam talia equiparari quodammodo bonis feudalibus, & consequenter in eis requiri Principis Assensum, cum feudalibus Clericus subijciatur Iurisdictioni Domini feudi cap. verum de for. competenti. c. ceterum de iudi.

iudicijs, & in tali casu obligatur ad præstandum iuramentum fidelitatis c. nimis, & quod ibi communiter notatur de iure iurando, item quia ex persona inuestientis, actus solet denominationem recipere argumento text. in leg. 1. ff. de albo scribendo, unde videndum in beneficijs quæ Ecclesiastica dicantur, necesse est enim quod inuestiens, seu conferens sit Ecclesiastica persona videlicet Episcopus, vel alius Prælatu Ecclesiasticus, ita Selua de beneficijs quæst. 3. Marefcot. lib. 2. variarum resolut. cap. 3. cum regulariter laico non competat ius inuestiendi, & laicus sit incapax spiritualium, cap. causam de præscriptionibus cap. ceterum de iudicijs, & text. in cap. quod si de electione, & proinde ut dixi ex persona quæ inuestit arguitur, & natura rei collata seu inuestita ostenditur sicut à simili dicitur de Patronatu laicali, vel Ecclesiastico, ad quorum cognitionem inspicitur persona præsentans, & bona, ut per Achill. de Graf. in decis. 1. & 3. de iure patronatus, Crescent. in decis. 35. & 9. eodem tit. & Mohed. in dec. 5. sæpius cit. tandem pro hac sententia facit, quod voluit Paris. lib. 9. de resignatione beneficij quæst. 9. de quibusdam beneficijs existentibus in Regno Neapolitano. Mihi tamen videtur hanc quæstionem posse decidi, ex resolutione alterius quæstionis, an scilicet in alienatione rei ecclesiastica requiratur etiam consensus patroni, de qua alias disputavi.

RESOLVT. CLXXII.

- 1 In re clara non potest fieri compromissum ab Ecclesia.
- 2 Qui non potest alienare, non potest compromittere.
- 3 In re dubia potest Ecclesia compromittere præ iuris superioris decreto.
- 4 Qui non potest alienare, nec potest facere actum, per quem sequatur alienatio.
- 5 Compromissum est species alienationis.
- 6 Qui iuravit non alienare inconsulto Romano Pontifice, nec potest compromittere.

Assensus Apostolicus an requiratur in compromisso super Rebus Ecclesiæ.

Perpulchra est dubitatio, nunquid Ecclesia compromittere valeat: in qua duo sunt principales considerandi casus.

- 1 Primus est quando simpliciter fit compromissum ab Ecclesia, in quo distinguendum est, quod aut fit compromissum de re clara, quæ nullum habeat dubium, absque aliqua iusta compromittendi causa, & tunc nullo pacto poterit tale compromissum fieri, Bartol. conf. 39. Quæritur an statutum in fine, & consilio 67. nunquid tutor, in fine, Bald. in lege ancillæ, C. de Furt. & Pet. Duen. reg. 36. Fall. 10. quem refert, & sequitur Ioseph. Ludou. in decisionibus Causarum.
- 2 Perusinarum decis. num. 15. alienare siquidem qui prohibetur, & compromittere prohibitus est, cum compromittere alienationis sit species, ut mox infra subiiciam, sed alienatio sine causa per Ecclesiam fieri minimè potest, ut notissimum est: si verò res sit dubia, & iusta aliqua, ac necessaria subsistat causa, & tunc concludas, tale compromissum validum fore, dummodo superioris auctoritas interueniat Bal. in lege 1. & in lege præles C. si aduers. transact. Roman. in repet. legis 1. num. 34. ff. de arbitr. Ias. in lege mandata num. 5. ff. de offic. eius Dec. in lege cui iurisdic. num. 38. ff. de iurisdic. omn. iudic. & in cap. quæ in Ecclesiis num. 116. de consuet. Card. Abb. & alij in cap. cum tempore de Arbitr. Bart. conf. 98. per totum, pupillus sine auctoritate lib. 5. Roman. consil. 369. circa primum in tertio dubio, & consil. 175. dictum laudum. Alex. conf. 22. opportunè col. 1. quod

autem compromisso lib. 2. Card. conf. 61. ad primum, colum. penul. Dec. consil. 39. 44. 282. vifo. num. 3. 300. vifo. in princip. 445. in casu. num. 475. num. 71. in causa. 479. in controuersia num. 4. & consil. 502. num. 3. ex duobus Bart. Soccin. consil. 52. num. 2. vifo testamento Sindicatus lib. 4. & consil. 18. num. 33. cum sequenti prosequendo ordinem, vbi testatur de comuni, licet loquatur in rebus Ecclesiæ lib. 1. Rip. Respons. 175. num. 13. Duo tantum dubia Ruin. consil. 11. Vifo compromisso num. 2. & 3. lib. 4. & consil. 129. Vifo compromisso lib. 5. Maranta de contrahibus c. 14. de Restit. Ecclesiis num. 15. vbi rationem adducit Jacob. Menoch. de arbitr. iudic. casu 171. num. 43. Valen. Forster. in tractat. de successibus ab intest. lib. 3. titul. de usufructu, quem parentes habent in bonis, quæst. prima, 3. declaratione mihi fol. 325. vbi de communi testatur, & Moderni ab Affilio dict. decis. 2. num. 1. qui omnes concludunt, aut Ecclesiam compromittere minimè posse, aut valere sequelam, non potest alienare ergo nec etiam compromittere, quando quidem qui prohibetur alienare, sicut non potest immediatè, ira nec aliquem actum facere, per quem sequi posset alienatio, gloss. in leg. in item quia ff. de pact. & in lege codicillis §. Matre vbi Bart. ff. de leg. 2.

- 5 Compromissum namque alienationis est species, Paris. consil. 134. nulli num. 11. lib. 4. Bologuin. conf. 6. col. 2. Gabriell. in suis communibus opinion. in verbo compromissum num. 3. Moderni ab Affilio in dec. Causarum Perusinarum dec. 47. num. 25. fatenturque omnes supra relati.
- 6 Et hinc est, quod is qui iuravit non alienare Romano Pontifice in consilio, non poterit compromittere, Speculat. in tit. de arbitr. §. sed quæritur versic. sed nunquid Vassalus Hostiens. in cap. cum tempore super verbo licentiam de arbit. in Nouellis Iap. allegat. 102. vbi Mandol. in addit. quam plures congerit Roman. conf. 369. circa primum num. 18. Grat. Respons. 155. Dubitatur num. 20. lib. 2. & ratio est, quia qui non potest alienare, nequit etiam compromittere, ne per viam arbitrij contingat alienationem fieri, non poterit Ecclesia, nec minor absque Tutoris Auctoritate, Iudicisque Sedis Apostolicæ Decreto compromittere.

Declaratur iste casus, ut procedat quando fit compromissum de rebus immobilibus, vel mobilibus quæ tamen possint seruando seruari, secus si fiat de rebus, quæ non possint seruari, quia tunc validum erit compromissum, etiam nullo interueniente Sedis Apostolicæ Decreto l. lex quæ Tutores, & ibi Bart. & alij C. de administrat. tut. gloss. Bar. & Bal. in l. r. C. si aduers. transact. nam cum talium bonorum permittatur alienatio dict. l. lex quæ Tutores. Nec non denegetur compromissum.

RESOLVT. CLXXIII.

- 1 Rescripta debent formaliter adimpleri.
- 2 Delegata potestas strictè est interpretanda.
- 3 Clausula vocatis vocandis inducit conditionem.
- 4 Aduersario incumbit onus probandi, mandati forma fuisse seruata.
- 5 In alienatione requiritur tractatus, & subscriptio canonicorum.
- 6 Canonici sunt nominatim exprimendi in subscriptione alienationis.
- 7 Quod in rescripto non dicitur iuris dispositione suppletur.
- 8 De solemnitatibus in alienatione requisitis constare debet per instrumentum separatum ab alienatione.

Rerum

Rerum Ecclesiasticarum alienatio rescripti forma non adimpleta, & canonicorum expresso consensu, & subscriptione non accedentibus corrui.

Concessionis nullitas fundatur præcipue in eo quod contenta in rescripto Apostolico adimpleta non fuerunt, cum tamen rescripta debeant formaliter adimpleri cap. cum delictus 22. ibi ipsi formam mandati Apostolici transponentes de rescript. vbi latè Felyn. num. 36. & sequi. cap. venerabili 37. in fin. ibi contra mandati nostri tenorem, de offic. delegat. leg. diligenter 5. ff. de mand. Quod enim fit præter formam commissionis ipso iure non valet Bar. in l. item eorum §. sed si ita in princ. per illum tex. ff. quod quisque vniuers. l. as. in l. si procurator. n. 3. C. de procurat. & in l. si quis mihi bona §. si coram n. 2. ff. de acquir. hered. Paris. conf. 47. n. 50. vol. 1. Hinc delegata potestas est strictè interpretanda vt ultra casum expressum non extendatur. Abb. in c. fin. per illum tex. in 3. not. de verb. signif. & latè prosequitur Paris. d. conf. 47. num. 41. cum sequent.

Ex pluribus autem in facto proposito colligitur quod in rescripto contenta non fuerint adimpleta.

3 Primo Pontificis rescripto dicitur vocatis dilectis filiis cap. Ecclesie Neapolitane, quæ clausula conditionem continet l. a testatore 148. ff. de condit. & demonstr. & not. in rubr. ff. solut. matr. conditio autem formam inducit Bal. in auth. Matr. & Aulæ n. 3. in fin. C. quando mulier. tut. off. Dec. conf. 11. n. 9. & magis ad rem conf. 67. in princip. & Berous q. 24. post princ. cuius omisso vitiat actum Bal. & alij in l. 1. ff. de lib. & posth. Afflict. decis. 355. n. 5. Adversario itaque probandi onus incumbit mandati formam fuisse seruata leg. 2. ff. de probat. Dec. conf. 603. n. 8. & Paris. d. conf. 47. n. 46. vol. 1. quod etiam iuris communis dispositioni conformatur, nam prohibetur Episcopo absque capituli consensu Ecclesie bona alienare c. fin. in princ. de reb. Eccles. non alienan. lib. 6. c. sine exceptione 52. 12. q. 2. vbi ne dum totius capituli consensus, sed, & præcedens tractatus requiritur, & in c. tua 7. de his quæ sunt à prælat. debet vocari in figura iudicij Dec. conf. 603. viso puncto num. 13. ibi & hoc confirmatur post Abb. in c. quarente n. 9. vers. & not. aliud de rehit. spol. Imo. & Canonicorum subscriptio c. 1. vbi gloss. fin. eod. tit. de his quæ sunt à prælat. vbi Innoc. in fin. iniquis in bonis Episcopalis necessaria est subscriptio Canonicorum maioris Ecclesie, ita quod sine ea non valet Abb. in c. nonnulli n. 6. versic. item debet intervenire, de reb. Eccles. Anchar. in d. c. tua post num. 4. & in c. 1. in tertio not. de reb. Eccles. in 6. Bertran. conf. 6. alienatio rerum num. 5. vol. 1. latè Couarr. variar. resolut. lib. 2. cap. 17. col. 1. consensus autem expressus requiritur, nec tacitus sufficit, & subscriptio nominatim facta Gemin. in d. c. exceptione in fin. vers. gloss. vlt. soluit subdens non sufficere, generalem Capituli mentionem habitam, sed omnium Canonicorum nominationem esse exprimendam. Adeo autem illius cap. solemnitas requiritur, vt consuetudine tolli non possit, vt post Ioan. Andr. tradit Abb. in c. nulli vers. & not. istud vbi specificè loquitur de subscriptione ibiq; Ancharan. num. 3. in fin. idem Anchar. in c. 1. n. 3. de reb. Eccles. non alien. in 6. Bertran. d. conf. 6. n. 4. iniquis esse communem. Doct. opin. Redoan. de reb. Eccles. non alienan. q. 24. n. 19. 21. 22. & 27.

Cum itaque in rescripto dicitur vocatis dilectis filiis cap. Ecclesie Neapolitane, est iuxta iuris formam interpretandum vt vocentur ij, ad finem vt tractatu præuio ipsorum accedente consensu, & subscriptione contractum alienationis Ecclesie expedire iudicent, ipsumque probent & confirmant dict. c. exceptione, quod enim in rescripto expressè non dicitur,

Alojs. Ricc. Praxis. Pars III.

iuris dispositione suppletur l. si extraneus 23. ff. de cõd. causa data l. si cum dotem 23. in princ. ff. sol. mat. tex. opt. in l. quesitum 13. ff. de testibus ibi verumtamen, quod legibus omisum est non omittetur religio. ne iudicantium, non enim credendum est voluisse Summum Pontificem, qui iura tuetur, quod alias excogitatum est multis vigilijs, & conuentum, vno verbo subuertere voluisse c. Ecclesia vestra 57. ante fin. de elect. l. si quando 35. in princip. c. de inoffi. testam. Hinc data alienandi facultate intelligitur, quod fiat alienatio secundum formam iuris Dec. conf. 403. quamuis in casu.

8 Debet autem de his solemnitatibus constare per illud instrumentum separatum ab illo alienationis, nam vbi partes de aliquo disponere non possunt, ipsum assertio nihil operatur l. si forte 8. vbi Bart. ff. de Castr. pecul. l. qui testamentum 27. ff. de prob. Speculi in tit. de locato. §. sequitur n. 4. vers. & scias. quod de ipso tractatu Feder. de Sen. conf. 143. in fin. Alex. conf. 17. viso instrumento locationis n. 46. vol. 4. Castrenf. conf. 38. super eo, quod queritur latè Thom. Feder. caut. 60. Decreto Iudicis col. 1. & 2. Io. Battista Ferretus conf. 249. n. 12. vers. sed de tractatu vol. 2. & conf. 294. num. 14. eodem vol.

RESOLVT. CLXXIV.

- 1 Per extraneam ambitiosam, prohibetur omnis actus, per quem dominium transfertur.
- 2 Sex sunt contractus, per quos dominium vtile transfertur.
- 3 Contractus in dubio censetur potius emphyteuticus, quam censualis.
- 4 Assensus Apostolicus debet expediri, etiam quando Ecclesia permutant.

An in translatione Canonis è territorio emphyteutico Ecclesie requiratur assensus Apostolicus.

Accidit in facto, quod quidam cum tenuisset in Emphyteusim quoddam territorium, pro quo soluebatur annuus canon. ecclesie, & vellent dictum canonem transferre soluendum ex alio territorio, & consequenter primum territorium reddere liberum, francum, & exemptum à dicto censu, fuit dubitatum an istud de Iure fieri potuisset inconsulto Roman. Pontif. & sic non adhibitis solemnitatibus extraneantis ambitiosæ de rebus Ecclesie non alienandis, & respondi minimè fieri potuisse; siquidem per huiusmodi cambium fit traslatio dominij, & consequenter prohibetur, cum per d. extraneam prohibeatur omnis actus, per quem dominium transfertur argumento text. in cap. nulli de rebus Ecclesie non alienandis l. si. c. eod. tit. vnde dispositio dictæ extraneantis obtinet locum etiam in omni contractu vbi transfertur Dominium vtile revento directo, probatur in hac extraneag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. comp. n. 3. & 6. Redoa. q. 2. c. 24. cum sequenti, & sum. lex superficiarius, locationis ad longum tempus, emphyteuticus, libellarius, feudalis, & precario in genere femineo declarant. Aluarot. in præct. feud. Redoa. loc. præalleg. & Benedict. Canophi. in repet. huius extraneag. sub nu. 10. vsque 34. & in dubio præsumitur emphyteuticus potius, quam censualis Iul. Clar. in §. emphyteusis q. 1. Mascard. de probation. conclus. 282. post Afflict. decis. 129. sub n. 4. & consequenter etiam in permutatione c. nulli de rebus Eccles. alien. c. 2. vbi Abb. de rer. permut. c. sine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. num. 66. tenet procedere etiam quando Ecclesia in vicem permutant Redoan. q. 2. c. 20. & q. 12. nu. 28.

H per-

4 permutatio enim alienatio est Ias. in l. fi. nu. 101. C. de iur. Emphy. Redoa. q. 2. cap. 4. ita vidi praticari, & expediri breuia Apostolica etiam inter Ecclesias permutantes, si in euidentem vtilitatem vtriusque partis cesserint, quamuis ante hanc extrauagantem sufficiebat consensus Episcopi in Ecclesijs sibi subiectis c. 1. & c. vt super. S. fin. de rebus Eccles. alien. iste est vnus de casibus à Iure permixtus, nempe permutatio requirens solemnitates etiam si fiat permutatio cum Principe secundum Innoc. & Abb. in c. 1. de reum permutacionem.

RESOLVT. CLXXV.

- 1 Emphyteusis Ecclesiastica non transit ad heredes extraneos regulariter.
- 2 Emphyteusis an possit legari Ecclesie.
- 3 Res emphyteutica non potest transire ad manus mortuas.
- 4 Sed an manus mortua possit saltem consequi aestimationem.
- 5 Rota Romana decisio ad questionem.

Emphyteusis Ecclesiastica, quæ non transit in extraneos heredes an possit legari præfertim Ecclesie.

IN hac questione Respondi cum Thesaurò quæst. 82. vbi emphyteusis Ecclesiastica regulariter non transit in extraneos heredes, etiam quod esset in perpetuum concessa Alex. in leg. etiam ff. solut. matrim. vt de magis communi testatur Roland. conf. 96. num. 18. lib. 1. & dixi ego alibi latè Rimi. Iun. conf. 460. lib. 4. & 461. vbi vide; sed quæsitum fuit an legatum factum de illa Emphyteusi in Ecclesiam valeat, & quidam Aduocati in causa mihi commissa defendebant de Iure valere legatum, quia licet illa res puta domus, vel fundus legatus non possit transire in manus mortuas, inter quas numeratur Ecclesiastica, vt per DD. post. Butrium in cap. potuit de locat. & hoc propter præiudicium quod fieret deuolutioni, vt in feudo dicit Papon. lib. 1. arrest. titul. 14. arrest. 1. Benedict. in cap. Raynuius. Afflict. decis. 324. nu. 1. & 2. tamen videtur quod possit Ecclesiastica petere aestimationem; Ecclesiastica illam rem Emphyteuticam, vendere personæ habili, quæ sit parata recipere inuestituram, & soluere laudemium Domino directo, & hoc iusta Doctri. Specul. in tit. de loca. §. nunc aliqua q. 116. & seq. quam videtur sequi Clar. in §. Emphyteu. q. 33. in fine dicens Specul. ita de consuetudine seruari; & istam esse communem opinionem multos ad hoc adducens Sord. conf. 521. nu. 1. & quod videntur habere locum saltem fauore piæ causæ Doct. in l. sunt personæ vbi latè Afen. de Relig. & sumpt. fun. est enim remedium paratum Domino directo si non vult rem peruenire ad manus mortuas vt vel vtatur prælatione, vel cogat ad venditionem vt per Menoch. conf. 26. in fine.

Ego verò contra illos Aduocatos dicebam in causa prædicta quod non est verum quod dicit Speculator de illa aestimatione, quia hoc esset subuertere regulam, & omnes caducitates, & esset priuatio iurium Prælati vel Ecclesiæ, nam ille, qui esset vltior de linea videns non posse alijs talem rem Emphyteuticam relinquere semper faceret legatum Ecclesiæ, quæ semper diceret ego sum parata alijs vendere, & propterea dictum Speculatoris hac in re impugnat Socin. Iun. conf. 74. n. 20. lib. 1. & post eum Riminal. Iun. conf. 453. n. 25. lib. 4. & per totum, volens hoc non procedere quando ius, quod habebat relinquens erat eius morte finitum, ex traditis per Bar. & alios in l. quod in rerum §. 1. D. de leg. 1. Rim. sen. conf. 422. col. 1. & ita vidi etiam Iudicatum in Rota Rom. con-

tra Reu. Fratres S. Francisci Civitatis Taurini; & aduerte quod dictum Specul. de aestimatione posset procedere quoad aestimationem, quæ præstatur ab hærede legata re aliena per testatorem, non autem odio Domini directi, vt ille grauetur in re propria vide Bellug. in Specul. Princip. Rubr. 14. & ibi Borell. in litera C.

RESOLVT. CLXXVI.

- 1 Aliqui dicunt quod quantum ad pœnas extrinsecas sit probandum quod constitutio Ambitiosa sit vsu recepta.
- 2 Extrauagans ambitiosa præsumitur vsu recepta.
- 3 Extrauagans prædicta est in corpore iuris.
- 4 Contractus vilis Ecclesiæ sustinetur, sed contrahens si ne solemnitate incurrit pœnas.

Ignorantia extrauagantis ambitiosæ an excuset contrahentes.

ET postquam incidit sermo de extrauag. constit. quando liget, non extra rem erit subnectere, hic quadam notabilia de extrauag. supra cit. quæ nuncupatur Paulina de rebus Ecclesiæ non alien. plures enim tenuerunt non obltare quoad pœnas extrinsecas, nisi probetur vsu esse receptam, quia paucis in locis neque in totum fuit recepta, sic referente Nauar. manual. cap. 27. sub num. 150. Mohed. decis. 1. alias 6. de constit. & decis. 8. alias 249. de locat. vers. & Paulina prædicta de rebus Eccles. non alien. q. 36. num. 21. & seq. & facit Rota diuersi. par. 3. li. 3. decis. 896. vbi propter concessionem in emphyteusim factam consulto Papa decisum fuit beneficiarium incidisse in priuationem beneficii, quatenus tamen constitit d. extran. vsu fuisse receptam.

Verum tamen quod d. extrauag. imo præsumatur vsu recepta ita vt contrarium alleganti onus incumbat probandi tenuit Red. eo tract. q. 58. sub num. 25. & sic recessit ab eius primo dicta opinione, & Rota Rom. similiter cessit ab eadem prima opinione reprobando illam relata a Mohedan. vt signanter, & ad litteram fuit dictum in vna Brix. locationis coram Pegna 5. Decembris 1594. in fin. Quinimo in eadem successisse coram Orano cum altera vellet probare in materia locationis eas passim fieri in hac Ciuitate, & Dieg. ad duo distincta triennia diuersis personis vnico contextu ad effectum sustinendi illam pro primo Rota tenuit admitti ad probandam tanquam abulum ex hac ratione, quia d. extrauagans reperitur in corpore iuris inserta nempe inter com. & quod ideo facit ius commune nouum, & recedit à iure communi Antiquo, prout, & ita affirmat Cæs. de Grafs. decis. 4. in fin. de rebus Eccles. non alienandis & Rot. diuersi. p. 3. lib. 3. decis. 262. sub numer. 6. atque Mandos. ad reg. de non tollen. iur. quæsi. q. 10. num. 5. vers. ad primum facit etiam latè Benint. dec. 13. num. 9. & 10. vbi addit hanc aliam rationem, quia sit præceptum, cum prohibendo disponat, & quod ideo censetur necessaria, & importat penam, ex quo sequitur quod etiam in dubio præsumatur vsque ab initio vsu fuisse receptam, quia ob non obseruantiam mandatorum eiusmodi quisque peccat subiungens etiam quod in dies Rom. Cur. pro illius obseruantia pronunciat quib. addo Nau. in terminis quoad penam priuationis propter alienationem factam inconsulto Papa, vt in eius conf. 5. nu. 2. de rebus Eccles. non alienand. Et ex his tollitur, in contrarium adduci non posse Put. decis. 281. lib. 1. vbi loquitur de extrauag. Iulij de Annatis, quod illius ignorantia excusauerit Patriarcham Constantinopol. quoad pœnas censurarum, & priuationis beneficiorum, quia non constabat de illius publi-

publicatione: & sic quia extraneus non notat probabilis est ignorantia, etenim ex præmissis liquet ex illa Iulij non inferri posse ad istam Pauli, quia ista reperitur in corpore Iuris. Inter commun. cuius ignorantia non datur, & ex hoc quoque inferitur allegata in addit. 18. non habere locum, nisi quoad illas extraneas, quæ non sunt in corpore Iuris.

Et quia pro excusatione alienantis inconsulto Papa videretur adduci posse argumentum in contrarium cur ergo suslineatur Contractus alienationis quamvis careat debitis solemnitatibus dummodo sit utilis Ecclesiæ, & ipsa Ecclesia parata sit eas adhiberi facere; ad hoc respondetur non tamen tolli, quin alienantes incidant in pœnas dict. extraneas. Ambitiose, & ita fuisse resolutum in vna Romana domus coram Mantica 4. Decembris 1592. verf. & quamvis Ecclef. & de hoc latius in consultatione mea in hac materia alienationis edita ubi etiam habetur ista decis. Rotæ.

RESOLVT. CLXXVII.

- 1 Emphyteusis ecclesiæ non transit ad hæredes extraneos.
- 2 Emphyteusis concessa pro hæredibus, & successoribus, quibuscunque transit ad extraneos.
- 3 Ex pacto emphyteusis ecclesiastica transit ad extraneos.
- 4 Emphyteusis laicalis potest ad quoscunque peruenire.
- 5 Admittuntur extranei quando ecclesiæ concessit rem ruinolam, & sterilem.
- 6 Si emphyteusis capta sit pro se, & nominando, si nullus nominetur admittitur quilibet extraneus.

Emphyteusis ecclesiæ an transeat ad hæredes extraneos.

Emphyteusis ecclesiæ ritè, ac rectè concessa ad extraneos etiam hæredes transit, vt dicit Afflict. in decis. Neapol. 2. Iulius Clar. in §. emphyteusis q. 28. verf. sed aduertendum. Alex. conf. 189. numer. 12. vol. 2. Ruin. in conf. 117. vol. 1. Rolan. à Valle in conf. 96. num. 29. 30. 45. & sequen. vol. 1. Vinc. de Franch. in decis. 235. num. 2.

Contrariam opinionem quod emphyteusis ecclesiæ non transeat ad extraneos hæredes, sed tantummodo ad descendentes, voluit sibi contrarius Alexad. in conf. 24. col. 2. vol. 1. Dec. in conf. 171. in princip. Anton. de Butt. in conf. 23. num. 1. Cephal. in conf. 400. num. 5. vol. 3. Menoch. in conf. 129. n. 26. vol. 2. Francisc. Marcus in decis. Delph. 103. numer. 1. col. 2. Sord. decis. Mantua. 11. n. 8. Magon. in decis. Lucen. 12. nu. 7. & in decis. Florent. 117. num. 12.

Hæc vltima opinio videtur apud nostros communior, & frequentior. Primo limitatur per Doctores vt non procedat ubicunque inuestitura emphyteusis, 2 Ecclesiastica esset data puta Titio, & quibuscunque hæredibus, & successoribus, quia eo casu etiam hæredes extranei in illa succederent, vt in specie voluit Gozadin. in consil. 14. sub num. 22. Socin. in consil. 266. col. 14. Afflict. in decis. Neapol. 386. num. 5. de Franch. in decis. Neapol. 235. num. 2.

Secundo limita, & declara, quod quando cum debitis solemnitatibus fuit facta concessio emphyteusis, quæ solent in alienatione rerum Ecclesiasticarum interuenire, & dictum fuisset hæredibus, & successoribus etiam extraneis, etiam illi admittuntur, quia & si de emphyteusis Ecclesiastica natura sit, vt ad hæredes extraneos non sit transitoria, ex pacto tamen ad extraneos peruenire posset Bald. in l. 1. sub num. 4. Cephal. in consil. 400. num. 7. vol. 3. Gabriell. in consil. 126. num. 5. 6. vol. 2. ubi dicit, vel solemnitatibus interuenientibus, vel Papæ licentia interueniente, em-

Aloyf. Ricc. Praxis, Pars I II.

phyteusim pacto ad extraneos transire posset Felyn. in cap. in præsentia sub num. 44. de locat.

Tertio declara non procedere in emphyteusi laica & seculari, natura cuius est vt ad quoscunque hæredes etiam extraneos transeat. Chiphleticus in tract. de portionibus cap. 14. col. 13.

Quarto declara, quod quando res Ecclesiæ data est in emphyteusim, & est ruinosa, & est data in perpetuum admittuntur hæredes extranei ex Bartolo in l. quicunque C. de omni agro desert. lib. 11. Socin. in Doctissimo, & elegantissimo conf. 266. col. 14.

Quinto declara, quod si emphyteusis capta sit pro se, & aliquo nominando, si neminem nominauerit omnis hæres ab intestato admittetur, vt declarat Alexand. in consil. 232. n. 3. vol. 6. Dec. in conf. 543. n. 3.

Subdeclara quod quando tractaretur de nominatione faciendâ non posset nominari Ecclesia, quia esset præiudicium Domini, ad quem nunquam veniret, neque esset spes consolidationis, quia venisset ad manus mortuas, & tacite emergeret Domini damnum, & præiudicium. Imol. c. in præsentia nu. 24. de locat.

RESOLVT. CLXXVIII.

- 1 Ob ingressum emphyteutæ in religionem, non transit emphyteusis Ecclesiastica in monasterium, si Ecclesia directæ Domina vult illam ad se renouare.
- 2 Concessa emphyteusis Ecclesiastica alicui constituto in sacris pro se, & filiis, si ingrederetur monasterium, tunc succedit monasterium.
- 3 Emphyteusis si concessa sit dummodo in Ecclesiam alienari non possit, tunc si emphyteuta ingreditur monasterium, non transit in ipsum monasterium.
- 4 Emphyteusis priuati transit in monasterium, si emphyteuta ingreditur dictum monasterium.
- 5 Concessio emphyteusis facta pro se, filiis, & nepotibus, non transit ad Ecclesiam.
- 6 Quando prohibitio facta est in personam, non prohibetur alienatio legis.
- 7 Quando prohibitio alienandi in Ecclesiam est facta personæ, tunc non intelligitur comprehensa successio ab intestato ex dispositione legis.

Emphyteusis Ecclesiastica an in monasterium transeat si in illud emphyteuta ingreditur.

Aliquando emphyteuta ingreditur religionem, ideo solet queri an emphyteusis transeat in monasterium in hoc qualis duo per Doctores considerantur casus.

Primus est si emphyteusis sit Ecclesiastica, vt quia sit emphyteusis concessa ab alia Ecclesia, & in hoc casu concludunt doctores, quod ob ingressum emphyteutæ in religionem non transeat emphyteusis in monasterium si illa Ecclesia, quæ est Domina directæ dominij vult illam ad se renouare, alias si hoc non vult facere transit in Ecclesiam. Bal. n. 13. Paul. de Cast. nu. 25. & Dec. num. 26. in Auth. ingressis C. de sacrosanctis Ecclesiæ. Bald. in Auth. nisi rogati num. 12. c. ad Trebell. Abb. n. 70. & Dec. sub n. 67. in cap. in præsentia extr. de probat. l. ad. dicens communem opinionem in l. 2. n. 200. C. de iure emphyteot. Specul. in titulo de emphyt. §. nunc aliqua verfic. 120. & ibi Ioannes Andr. Iulius Clarus in lib. 4. sent. in §. emphyteusis quæst. 33. ubi indistinctè tenet non transire in monasterium, & Petr. de Anchoran. in consil. 166. Mouentur dicti Doctores per tex. in §. 1. in Auth. de alienatione, & emphyteusi.

Circa hanc conclusionem notandum est, quod quando Doctores dicunt, quod sit in electione Ecclesiæ proprietariæ an velit dimittere, vel recipere intelligitur soluta estimatione, alias electio esset derisoria.

H 2 ria,

ria, & hinc est, quod Speculator in dicto §. nunc aliqua dicit, quod ista Ecclesia, in quam facta est translatio debet habere aëimationem, vel ipsam rem ad ipsam deuolutam vendere infra annum priuato, ut sic in nullo alio Ecclesia proprietaria faciat deteriorationem suam, cum qua opinione, & consideratione pertransit Anchar. in dicto conf. 165. & in consil. 166. & Iulius Clarus in dicta questione. 33. in fine.

Declaro hanc conclusionem non procedere quando aliter fuerit prouisum in contractu emphyteutico Bald. in dict. auth. ingressi, & mouetur per l. si ita quis §. ea lege ff. de verb. obligat.

2. Declaro secundo non procedere quando emphyteusis concessa fuit alicui in sacris constituto pro se filiis, & nepotibus, nam tunc si iste ingrediatur religionem acquiritur emphyteusis monasterio, & irreuocabiliter, & ratio est, quia cum non poterat filios ex matrimonio suscipere intelligitur recipiendo pro filiis recepisse pro Ecclesia, & monasterio, ut probatur ex notatis per Bald. & Angel. in l. hæredibus §. fin. ff. ad Trebel. sic notabiliter declarat Ruin. in consil. 151. num. 26. vol. 1.

Declaro tertio non procedere quando expresse factum est, quod in Ecclesiam alienari non possit, nam tunc vigore istius pacti si emphyteuta ingreditur monasterium, illi non acquiritur vilo modo, & sic monasterium nullam habere poterit utilitatem Bart. in dict. auth. ingressi n. 20. & idem tenet Imola ibi, & Bald. Aret. & Innoc. in dict. cap. in præsentia; & sic cessat in hoc casu illa conclusio, quod erit in electione Ecclesie propriæ recipere, vel dimittere soluta extinctione, vel quod Ecclesia, in quam transfertur teneatur infra annum priuato vendere, ex quo virtute pacti nullo modo transfertur in Ecclesiam: hæc declaratio reprobat per Doctores, verum de veritate infra in secundo casu videbimus.

4. Secundus casus est si emphyteusis sit priuati, & in hoc casu concludunt Doctores, quod emphyteusis transit in monasterium, & ita tenet Bald. Paul. de Cast. & Dec. in d. auth. ingressi, & ibi Iaf. ac etiam in l. 2. n. 200. C. de iur. emphyt. ubi dicit hanc esse communem opinionem Bald. in d. auth. nisi rogati Abb. & Dec. in d. cap. in præsentia, & Anchar. in d. conf. 165. & in consil. 166. & ratio est, quia cum vniuersa bona transeant in monasterium cum dicta vniuersitate, transit vtile dominium, quod emphyteuta habet in re emphyteutica in monasterium arg. l. quædam ff. de acq. rerum dom. & l. 1. ff. de fundo dotali, & quod notatur in l. peto §. prædium ff. de leg. 2. facit etiam, quia sicut hæres succedit inutili dominio, ut notatur in §. adeo insit. locat. ita & monasterium debet succedere cum pro filio habeatur, ut in auth. de sanctis. Episcop. §. sed hoc præsentia.

Et cum hac opinione est pertransendum non obstante, quod contrarium teneat Iulius Clarus in d. q. 33. nec obstat eius ratio dum dicit, quod efficeretur valde deterior conditio Domini directi, cum non subesset spes vlla caducitatis, neque, quod propter finem lineæ res amplius ad ipsum reuenteretur, nam ipse duo præsupponit in hac sua ratione, vnum quod non subest spes caducitatis ut puta propter canonem non solum, secundum quod neque propter finem lineæ amplius ad Dominum directum reuenteretur; circa primum non bene dicit, quia cum emphyteusis sit priuati transit in Ecclesiam cum illo iure, & sic poterit reuerti ad Dominum propter canonem non solum, per Ecclesiam, ut probatur in l. fin. C. de exactor. tribut. lib. 10. tradit Bart. in repet. d. authen. ingressi sub num. 36. & non mirum, quia emphyteusis postquam trahit originem a priuato est censenda, ut emphyteusis priuati, licet in Ecclesiam transferat, quia

origo, & natura contractus initi cum priuato non mutatur persona privilegiati l. fiscus ff. de iure Fisci l. Emilii ff. de minor. & l. cum quidam §. fiscus ff. de vfur. & in proprijs terminis tradit Anchar. in d. conf. 165. & 166. circa secundum neque etiam benedicit, ex quo emphyteusis in monasterium non durat nisi tempore vitæ Monachi, qui Religionem ingressus fuit, ut specificè in dict. Authen. ingressi dicit Paulus de Castro sub num. 25. & ibi etiam Dec. num. 26. idem dicit Bald. in dict. Auth. nisi rogati num. 12. Innocent. in dict. cap. in præsentia, & ibi Dec. sub n. 77. & ratio est, quia debet transire in monasterium illud ius, quod habebat ingressus quousque viueret arg. l. peto §. prædium ff. de leg. 2. l. Statius §. Cornelio ff. de iure fisci.

Hæc principalis conclusio declaratur pluribus modis.

5. Primo declaratur non procedere quando concessio facta fuit pro se, filiis, & nepotibus, nam tunc cum monasterium non sit verus filius, vel verus nepos, & verba in contractibus stricte capiuntur l. quicquid alitringendæ ff. de verb. obligat. emphyteusis non transit in monasterium: ita tenent Bald. in dict. Auth. nisi rogati, & in dict. auth. ingressi, Anton. de Butr. Imol. & Aret. in d. capit. in præsentia, subdeclara non procedere quando concessio fit Clerico eo modo nam tunc transit in monasterium Ruin. in consilio 151. num. 26. & 27. vol. 1. item subdeclara non procedere si intra biennium Ecclesia non reuocat, sed dicas hoc procedere in emphyteusi Ecclesiastica, in hoc casu loquitur Ruin. in dict. consilio 151. num. 27. sed in emphyteusi priuati non procedit, cum tunc transeat in monasterium, ex quo in hoc casu monasterium pro filio habetur §. sed hoc præsentia in auth. de sanctis. Episc.

Secundo declaratur non procedere quando expresse fuit actum, quod non alienaretur in Ecclesiam nec in potentiorum, nec in manum mortuam, nam tunc propter ingressum in religionem emphyteusis non transit in monasterium, sic in dict. auth. ingressi tenent Bart. Paul. de Castro, & Imol. Bal. Aret. & Innoc. in dict. cap. in præsentia.

Pro habenda veritate huius declarationis duo sunt considerandi casus.

Primus est quando facta est prohibitio respectu certi monasterij, & in hoc casu concluditur, quod monasterio non acquiritur, & ratio est, quia non impeditur ingressus religionis, nec trahitur emphyteuta a religione cum possit illud monasterium non intrare, faciunt notata per Bal. & Imol. in l. hoc modo per illum text. ff. de condit. & demonst. ubi concludunt, quod si grauetur quis si ingressus fuerit tale monasterium, quod conditio illa non eiicitur, faciunt etiam notata per Bartolum in l. si ita quis §. ea lege ff. de verb. obligat. dum loquitur de prohibitione facta incertas personas singulares, & vult quod omnis alienatio quoad eos dicatur esse prohibita per l. codicill. §. matre ff. de leg. 2. & in specie per supradicta tenet Ruin. in dict. consilio 151. vol. 1. num. 24. & Iaf. in d. §. ea lege sub num. 15. in vers. primus est.

- Secundus casus est quando emphyteuta simpliciter prohibitus est alienare in Ecclesiam, & in hoc casu aut prohibitio est in personam, aut in rem, si in personam tunc sub tali prohibitione concepta in personam, continetur solum alienatio hominis, & non alienatio legis, quæ fit monasterio per ingressum religionis, ita tenet Petrus de Anchar. in consil. 420. & Ruin. dict. consil. 151. si prohibitio est in rem, & tunc licet supradicti Doctores contrarium teneant tamen idem est dicendum, videlicet, quod non obstante dicta prohibitione transeat in monasterium, & hæc est verior, & communior opinio, ut dicit Iaf. in dict. §. ea lege

ea lege sub numero 16. vers. sed de feudo quam sequitur Anchar. in dict. consil. 420. & Ruin. in consilio 151. & ratio est, quia sub ista alienatione non comprehenditur alienatio legalis l. conficiuntur in prin. & l. si quis cum testamentum nullum ff. de iure codicill. Doctores communiter in dict. §. ea lege, sed quando monachus ingreditur religionem tunc dicitur esse quædam successio intestati ex legis dispositione volentis bona ingressi tanquam mortui civiliter transire in monasterium, & ex tacita voluntate ingredientis, sicut etiam ex tacita voluntate defuncti succeditur ab intestato dict. l. conficiuntur, non obstante expressa alienationis prohibitione.

PRAXIS EXCOMMUNICATIONIS
Iniustæ, & nullæ.

RESOLVT. CLXXIX.

- 1 In pluribus casibus excommunicatio est nulla ipso iure.
- 2 Excommunicatio est nulla, quando quis excommunicatur, quia malum non facit, sed bonum.
- 3 Excommunicatio est nulla quando continet expressum errorem.
- 4 Item est nulla quando est expressa falsa causa.
- 5 Item est nulla quando continet errorem facti.
- 6 Excommunicatio, in qua non est expressus error, sed aliunde constat an sit nulla.

Excommunicationis sententia quando dicatur nulla.

ET quia multoties dubitari solet an excommunicatio lata contra aliquem sit nulla ad effectum cognoscendi si afficiat excommunicatum, & ab eo timenda sit iuxta text. in cap. non debet 11. quæst. 3. ideo opere pretium duxi hic aliqua de ea pertractare: dico igitur, quod excommunicationis sententia est nulla ipso iure in pluribus casibus, quos ponit glossa in cap. præfenti de sentent. excommunicat. & in cap. reprehensibilis de appellat. & in cap. solet in verbo in officiis de sententia excommunicat. Franch. in cap. 1. de appellationibus: idem Franch. in cap. 1. §. final. de foro competent. num. 16. Nauarr. in cap. cum contingat de rescriptis, ubi refert sexdecim causas, quibus sententia excommunicationis efficitur nulla Sylvestr. in Summ. in verb. excommunicat. 2. ubi refert quindécim nullitatis causas Couarr. in repet. cap. Alma mater par. 1. §. 7. num. 5. in princip. & num. 7. sub vers. ceterum ubi sententia Menoch. dicto casu 542. n. 17. ex quibus mox in sequentibus versiculis nonnullos referam casus, quibus sententia excommunicationis dicitur nulla.

Excommunicationis itaque sententia dicitur nulla quando continet peccatum, & est quando aliquis excommunicatur, quia malum non facit, sed bonum ut puta, quia aliquem non occidit, vel quia elemosinam facit, aut quid simile, hoc inquam casu excommunicationis sententia est nulla secundum Marian. Soc. in c. perpendimus n. 189. & 192. de sententia excommunicat. Imol. in cap. ab excommunicato num. 5. de rescript. Sylvestr. in summ. in verb. excommunicatio 2. vers. octauus est, probat text. in cap. per tuas de sententia excommunicat. ubi appellatur talis error intolerabilis, & ibi glossa alia refert exempla, probatur etiam hoc in cap. venerabilibus §. porro de sent. excommunicat. in 6.

Excommunicationis sententia pariter dicitur nulla quando continet in ea expressum errorem Soccin. in d. c. perpendimus n. 194. vers. aut cum notoria de sent. excommunicat.

Idem quando in eadem sententia est expressa falsa

Aloys. Ricc. Praxis. Pars I I.

causa, idem Soc. in d. cap. perpendimus num. 193. post Zabarell. & Imol. quos allegat.

Idem, & multo magis quando eadem excommunicationis sententia continet expressum errorem facti, ut puta si excommunicatur infans, vel Calstratus quod virginem stuprauerit secundum eundem Soccin. in dicto cap. perpendimus num. 194. de sententia excommunicat. refert eum, & sequitur in prædictis tribus casibus Menoch. de arbitrat. qq. lib. 2. casu 542. num. 78. & 9.

Excommunicationis sententia in qua non est expressus error; sed aliunde de eo constat, ut puta si in ea excommunicatur Titius, quia spoliavit Sempronium, & notoriè constat, quod non Titius, sed alius Sempronium spoliavit nunquid sit nulla, vel iniusta dic quod in foro conscientie erit nulla secundum Dominic. Sotum in 4. sententia. distinct. 22. quæst. 1. art. 3. col. 2. vers. 3. ex parte. Sylvestr. in summa, in verbo excommunicat. 2. num. 12. vers. si verò causa sit post Butr. & Abb. quos allegat, in foro autem exteriori non nulla, sed iniusta reputanda est, & ob id interim quod declaratur iniusta, timenda, & seruanda est secundum Soccin. in d. cap. perpendimus, num. 182. & num. 194. in fine, refert eum Menoch. dicto casu 542. num. 10.

RESOLVT. CLXXX.

- 1 Sententia nulla non afficit excommunicatum, secus in sententia excommunicationis iniusta, vide n. 4.
- 2 Tam in foro exteriori, quam animæ non ligat excommunicatio nulla.
- 3 Sententia nulla, non est sententia, neque sententia effectum habet.
- 5 Excommunicatus iniuste si diuinis se immiscuerit efficitur irregularis, secus in sententia nulla, n. 6.
- 7 Excommunicatus iniuste non potest petere absolutionem simpliciter, sed ad cautelam, num. 8.
- 9 An absolutio ad cautelam possit concedi in sententia excommunicationis lata à Canone, & à iure.

Excommunicatio nulla, & iniusta qualiter inter se discrepant.

- 1 Discrepant primo, quia excommunicationis sententia si nulla fuerit, excommunicatum non afficit, nec ab eo timenda est text. in cap. non debet 11. quæst. 3. gloss. in Clem. 1. in verb. subiacere de sentent. excommunicat. item gloss. Archid. Zabarell. & Præpos. in cap. 1. distinct. 11. quæst. 3. Marian. Soccin. in cap. per tuas num. 28. de sentent. excommunicat. Couarr. in repet. cap. Alma mater, par. 1. §. 7. num. 5. ubi ita omnium Doctor. consensu receptum testatur, tam in foro exteriori, quam in foro animæ interiori, Clar. in præf. §. finali, quæst. 77. in fine, num. 54. vers. solet dubitari, ubi etiam de communi ex Soccino, quem allegat inter consilia Curtij Senioris, conf. vigesimo, num. 30. Menoch. de arbitrat. iudic. lib. 2. casu 542. ubi alios plures allegat, Theologorum auctoritates adducit, eamque reddit rationem, quia sententia nulla non est sententia, neque sententia effectum habet. l. 4. §. condemnatum, ubi præsertim Ripa n. 24. ff. de re iudicata.
- 4 Sententia autem excommunicationis iniusta afficit excommunicatum, donec absoluitur, & timenda est, cum quoad penas à Canonibus inflictas aduersus non seruantes excommunicationis censuram habeat eandem vim, ac si fuisset iusta cap. sententia pastoris 11. quæst. 3. cap. per tuas vers. in alijs de sentent. excommunicat. cap. venerabilibus §. porro, §. sed & si causa, cap. solet de sent. excommunicat. in 6. Couarr. in repet. cap. Alma mater, p. 1. §. 7. n. 5. in 1. 2. & 3.

H 3 conclus.